Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 602 — ՈՒՐԲԱԹ 3 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1886 (Ն. Տ.) 15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1886 — 9 ՐԵՊԻ ԻՒԼ ԱՄԻՍ 1303

40 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՈՐԾԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ եւ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արժէք	20
» »	Վեցամեայ	» »	10
» »	Եռամեայ	» »	5
Գաւառաց »	եւ տեղական թղթատարով	տարեկան » »	24
Գաւառաց համար	եւ տեղական թղթատարով	վեցամեայ » »	12
Օտար երկիրներ,	տարեկան	ֆրանք	5
» »	վեցամեայ	»	2

Դուրս զրկուած լրագրաց ճանքաւ ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեանս զրկուած նամակ կամ գրութիւն կու չտրուիր

ՏԱՆՈՒԾՈՒՆՔ ԿԸՆԴՈՒՆՈՒԻՆ
ԻՍԴԲԸՆ ԷՃԷՆՍԻ
Գրաբարակալութեան յիւսած, Գաբա-ուէյ, Տէյիրմէն-խան

Գ. ՊՈԼԻՍ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 2 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1886

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԷՆ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ եւ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐ

Պալքանեան խնդրոյն վերաբերեալ կարեւորագոյն լուրն է Տէրութեանց ձեռնարկութիւնն, որք ծանուցագրեր զրկած են Աթէնքի, Պելկրատի և Սոֆիայի կառավարութեանց, պահանջելով որ իրենց զօրքեր ցրուեն և իրենց բանակներ խաղաղական վիճակի մէջ դնեն։ Կը մնայ տեսնել թէ Յունաստան, Սերպիա և Պուլկարիա ինչ ընթացք պիտի բռնեն։ Ցայսմիկ է Թուրքիա պիտի ցրուէ իւր հաւաքած զօրքերն, եթէ այդ երեք երկիրք հնազանդին Տէրութեանց պատուէրին։

—Սերպիա չէ ընդուներ Բ. Դրան առաջարկն որ կ'ուզէր սերպо-պուլկարական խաղաղութեան բանակցութեանց տեղի ունենալը Կ. Պոլսոյ մէջ։ Սերպիա կը պահանջէ որ չեզոք քաղաք մ'ընտրուի, և չեզոք չի նկատեր զկ. Պոլիս, առարկելով թէ Բուլգարիայի 40 վաշտեր մասնակցած էին պատերազմին։

—Սերպիա փոքրով կը շարունակէ իւր պատրաստութիւններ։ Պանժի ֆբրանական գրութեամբ նոր թղթադրամներ բերել տուաւ։ Մինչեւ փետրի սկիզբն, անոնցմէ 24 ամբողջ հրետանիք պիտի յանձնուին։

—Սերպ կառավարութիւնն անդլիական գործարանի մը հետ պայմանագիր կնքեց, 600,000 ֆր. ի արժէքով «ցամաքային բոքէր» կամ ական գնելու համար Զուպովիչի դրութեամբ, յանձնելի մինչեւ մէկ ու կէս ամիս։ Գործարանը կանխիկ պահանջեր է 100,000 ֆր., մնացեալին համար պայման դնելով որ 20 ական ֆր. նոց ոսկի դրամով լեռաշխատութիւն դրուի անդլիական դրամատան մը մէջ։ Պելկրատի կառավարութիւնն ընդուներ է այս պայմաններ, և Թորփիլները չարթէ ի չարաթ Նիշ բանակատեղը պիտի յանձնուին։

—Անգլիան խորին հանգամանքներ է Բ. Դրան առաջարկն որ կ'ուզէր սերպо-պուլկարական խաղաղութեան բանակցութեանց տեղի ունենալը Կ. Պոլսոյ մէջ։ Սերպիա կը պահանջէ որ չեզոք քաղաք մ'ընտրուի, և չեզոք չի նկատեր զկ. Պոլիս, առարկելով թէ Բուլգարիայի 40 վաշտեր մասնակցած էին պատերազմին։

—Սերպիա փոքրով կը շարունակէ իւր պատրաստութիւններ։ Պանժի ֆբրանական գրութեամբ նոր թղթադրամներ բերել տուաւ։ Մինչեւ փետրի սկիզբն, անոնցմէ 24 ամբողջ հրետանիք պիտի յանձնուին։

—Սերպ կառավարութիւնն անդլիական գործարանի մը հետ պայմանագիր կնքեց, 600,000 ֆր. ի արժէքով «ցամաքային բոքէր» կամ ական գնելու համար Զուպովիչի դրութեամբ, յանձնելի մինչեւ մէկ ու կէս ամիս։ Գործարանը կանխիկ պահանջեր է 100,000 ֆր., մնացեալին համար պայման դնելով որ 20 ական ֆր. նոց ոսկի դրամով լեռաշխատութիւն դրուի անդլիական դրամատան մը մէջ։ Պելկրատի կառավարութիւնն ընդուներ է այս պայմաններ, և Թորփիլները չարթէ ի չարաթ Նիշ բանակատեղը պիտի յանձնուին։

—Անգլիա չէ ընդուներ Բ. Դրան առաջարկն որ կ'ուզէր սերպо-պուլկարական խաղաղութեան բանակցութեանց տեղի ունենալը Կ. Պոլսոյ մէջ։ Սերպիա կը պահանջէ որ չեզոք քաղաք մ'ընտրուի, և չեզոք չի նկատեր զկ. Պոլիս, առարկելով թէ Բուլգարիայի 40 վաշտեր մասնակցած էին պատերազմին։

—Սերպիա փոքրով կը շարունակէ իւր պատրաստութիւններ։ Պանժի ֆբրանական գրութեամբ նոր թղթադրամներ բերել տուաւ։ Մինչեւ փետրի սկիզբն, անոնցմէ 24 ամբողջ հրետանիք պիտի յանձնուին։

—Սերպ կառավարութիւնն անդլիական գործարանի մը հետ պայմանագիր կնքեց, 600,000 ֆր. ի արժէքով «ցամաքային բոքէր» կամ ական գնելու համար Զուպովիչի դրութեամբ, յանձնելի մինչեւ մէկ ու կէս ամիս։ Գործարանը կանխիկ պահանջեր է 100,000 ֆր., մնացեալին համար պայման դնելով որ 20 ական ֆր. նոց ոսկի դրամով լեռաշխատութիւն դրուի անդլիական դրամատան մը մէջ։ Պելկրատի կառավարութիւնն ընդուներ է այս պայմաններ, և Թորփիլները չարթէ ի չարաթ Նիշ բանակատեղը պիտի յանձնուին։

Պուլկարիայէն Փիլիպէ վերադառնալ սկսած են, ուր պիտի անցունեն ձմեռը։ Նիքոլայէֆ գնդապետն և Բուլգէլիի բանակին ուրիշ մի քանի բարձրաստիճան սպայք ի Սոֆիա կը մնան, Ալէքսանդր Իշխանին հետ խորհրդակցելու համար պուլկար բանակին վերակազմութեան վրայ։

—Փիլիպէէ կը հեռագրուի թէ, Նահանգային ժողովոյն անդամք խորհրդակցութիւն մ'ընելով, որոշեր են խմբովին Սոֆիա երթալ երբ Պուլկարական Ազգային ժողովը ի նիստ հրաւիրուի, և միանալ այդ մարմնոյ հետ։

—Պերլինէ կը հեռագրուի թէ Յունաստան Սէքտիրի գերմանական նաւարանէ մը գներ է վեց ծովամրակիր շոգենաւեր, որոց չինութիւնն անցեալ շաբթու մէջ աւարտեր է, և յանձնուեր են յատկապէս զրկուած հելլէն սպայից։

—Կ. Պոլսէ կը հեռագրուի թէ Սուրիոյ 20,000 Բ. կարգի պահեստի զօրաց ի զէն կոչման հրամանն առայժմ ետ առնուած է։ Ս. կարգի պահեստաք եւս թէպէտ չպիտի ցրուին, բայց անոնց ի Սելանիկ փոխադրումն յետաձգուած է։

—Բ. Դրան նկատմամբ Յունաստանի ընթացքը, —կ'ըսէ Ռիւդէրի հեռագիր մը,— հիմակ աւելի հաչտարար է։ Հելլէն կառավարութիւնն որոշեց ետ կանչել զՊ. Զիկոմայա, ծանուցեալ հիւպատոսն ի Կրետէ, և նորա տեղ անուանել զՊ. Մաւրոմատիս, Կ. Պոլսոյ ընդհանուր հիւպատոսը։

—Մաճառ կառավարութիւնն արտօնութիւն տուեր է Բրեսպուրկի փամփուշտի գործարանին, հելլէն կառավարութեան խնդրած 20 միլիոն փամփուշտները չինել և յանձնել։ Հունգարիոյ մէջ գործարանք օտար տէրութեանց համար զէնք և փամփուշտ չեն կրնար շինել կամ ծախել, առանց յատուկ արտօնութեան։

—Տեղեկագրոյն մէջ զոր Կատպոն էֆէնտի մատուցեր է Կայս. Կառավարութեան, Իշխանն առ Օսմ. մեծազօր Դահն խորին հաւատարմութեան յայտարարութիւններ կ'ընէ, զորս կը փափաքի դալ անձամբ մատուցանել յոտս Դահոյից Ն. Կ. Վեհափառութեան։ Բուլգարիի խնդրոյն լուծման համար լաւագոյն միջոց ցուցնելով միութիւնն, և Պուլկարիոյ գործակցութիւնն առաջարկելով Թուրքիոյ։

—Մ/ղան Թագաւորն, իւր քաջարի զօրքերն և ճարտար սպայները վարձատրելու համար, յատուկ հրամանագրով մը ծանոյց թէ ոսկեայ և արծաթեայ շքանշան մը հաստատած է։

—2,650 պուլկար գերիք Նիշի բանակատեղը զրկուեր են, Պուլկարիոյ յանձնուելու համար։ Տակաւին 100 ի չափ պուլկար գերիք կը մնան Սերպիոյ հիւանդանոցներուն մէջ։

—Վիէննայէ յունուար 10 թուով հեռագիր մը, Թուրքիոյ մէջ թղթադրամի վերահաստատման զրոյցն հերքելով, կը ծանուցանէ թէ Արեւելեան Երկաթուղեաց Ընկերութենէն փոխառնուած դրամն ամբողջովին վճարուած է Թուրքիոյ հաշուոյն, բայց խիստ քիչ բան պիտի մնայ եւմտական գանձագրեթէ ամբողջը պիտի գործածուի օսմ. բանակին ի զէն կոչման ծախուց, և 300 հազար ոսկին ալ ուղղակի Քրուբի գործարանին պիտի վճարուի։ Եւմտական վիճակին անձկութեան հակառակ, Բ. Դուռը մտքէն չանցուներ դպչիլ Ընդհանուր Պարտուց յատկացեալ անուղղակի տրոց հասոյթներուն։

—Եթէ Սերպիոյ հետ հաշտութեան բանակցութիւնք, սկսելէն մինչեւ 8 օր, յոյս չընծայեն եզրակացութեան մը յանգելու, Ալէքսանդր Իշխանն որոշեր է խնդրել Տէրութիւններէն որպէս իրաւարարութիւն ի գործ դնեն։

—Սերպ կառավարութիւնը կ'առաջարկէ որ սերպ, Թուրք և պուլկար լիազօրք դումարուին Պուքրէշի մէջ։

—Սերպիոյ առաջին լիազօր Պ. Միլայդովիչ Պելկրատ հասաւ յունուար 10ին։ Թագաւորին և նախարարապետին հետ խորհրդակցեցաւ։

—Նոյն Ցոյսն Բրէմէ կը ծանուցանէ թէ Թուրքիոյ և Դարատաղի միջեւ սահմանագլխոց առկախ խնդիրը լուծելու համար եղած նոր ջանքերն ի դերեւ ելած են։ Թուրքիա նոր զօրք կը զրկէ Դարատաղի սահմանաց վրայ։

—Շապաձի, Վալէէվոյի և Զրանիայի գաւառակաց կողմէ պատուիրակութիւնք Միլան Թագաւորին ներկայանալով, յայտնեցին թէ իրենց գաւառաց ժողովուրդն անխախտ կը մնայ իւր հաւատարմական զգացմանց մէջ, և պատրաստ է ամէն նոր զոհողութեանց։

—Թայմ կ'ըսէ թէ Զարը չուզեր հաշտուիլ Ալէքսանդր Իշխանին հետ։ Բայց պուլկար զօրաց ցուցած քաջութիւնն ի նկատ առնելով, ոչ եւս կը հակառակի պուլկարо-բուսլրաւա [illegible] ման։

—Վիէննայէ, Հավաս կը հեռագրէ յունուար 9ին։ «Պելկրատէ կ'իմանանք թէ սերպական զանազան կուսակցութիւնք համաձայներ են այն հիմնագրոյ վրայ որում պիտի հետեւին՝ Սերպիոյ վերականգնումը ձեռք բերելու համար։ Հիմնադիրը սա է։ Ազգուսպէս պաշտպանել Սերպիոյ արտաքին շահերը։ Բարեկամական յարաբերութիւններ պահել ուրիշ տէրութեանց հետ։ Զգուշանալ յատկապէս ո՛ և է մեծ տէրութեան մը վրայ կրթնելէ։ Միլան Թագաւորը խորհրդակցեցաւ այս կուսակցութեանց պետերուն հետ, որք կը յօժարին այժ տալ կառավարութեան, ցնծումի պուլկարական խնդրոյն։

—Սերպիոյ Ազգային ժողովոյն առաջիկայ գումարումն, որ դեկտ. 30ին տեղի պիտի ունենար, անսահման կերպիւ յետաձգեցաւ։ Միլան Թագաւորն և Պ. Կարաշանին յայտնապէս չեն համաձայնիր հաչիւ տալ սերպ ազգին ներկայացուցչաց, թէեւ նոքա մեծագոյն մասամբ կառավարութեան մարդիկ են։

ԵԳԻՊՏՈՍ. Դահիրէէ կը հեռագրուի անգլերեն թերթ Ղազի Մուխթար փաշային կը ներկայացուցին բնիկներուն կողմէ աղերսագրեր, նուազար փաշայի նախարարութեան հրաժարումը խնդրող։ Մուխթար փաշա առ այժմ չէզոք դիրք մը կը բռնէ այս մասին, թէեւ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ն. Վսեմութիւն Շէրիֆ փաշային (նախկին նախարարապետին) վերահաստատման նպաստաւոր է եղեր։

—Մուխթար փաշա տեղեկագիր մը զրկեր է առ Բ. Դուռն, անպատճառ նքկարագրութիւն մ'ընելով Եգիպտոսի վիճակին, կ'ըսէ Ռիւդէր Կ. Պոլսէ քաշուած հեռագրոյ մը մէջ։

—Կը լսուի թէ Բ. Դուռը Տէրութեանց բոլոր բարձած է Մասսուայի Իտալիոյ կողմէ գրաւման դէմ։

Կ. Պոլսէ կը հեռագրէ Թաշլի թղթակիցը թէ այս դիւանագիտական գործողութեան վրայ Իտալիոյ կողմէ առնչի բարեկամական զգացումնք չեն երեւիր Թուրքիոյ նկատմամբ։ Դերմանիա պատասխաներ է Բ. Դրան բողոքին խնդրոյն Դերմանիոյ համար կարեւորութիւն չունենալն յիշեցնելով, մինչ միւս Տէրութիւնք, որոց եւս զրկուած էր օսմ. ծանուցագիրն, ոչինչ ըսեր են։ Իտալացիք իրենց գրաւումն արդարացնել կը ճգնին, առարկելով թէ Թուրքիա մեծ շահ մը չունէր Մասսուայի մէջ, և թէ Կարմիր ծովու այս եզրին եգիպտական և հետեւապէս օսմանեան ձեռաց մէջ գտնուելուն միակ օգուտը պիտի լինէր թող չտալ որ Մէհտիին հետեւողք յարաբերութիւն ունենային Արաբիոյ հետ, և քանի որ Իտալիա կը մնայ Մասսուայի մէջ, Մէհտիին կուսակիցք չեն կրնար այնպիսի բան ընել։

—Բրոս Զայդոնի կը ծանուցանէ թէ Իտալիա տրամադիր է դրամական հաստատում մ'ընելու Թուրքիոյ, Մասսուային համար։

—Մուխթար փաշա յայտարարեր է թէ Սուանի խաղաղացումն անհնար է եթէ Կ. Պոլսէ օսմ. զօրք չզրկուին յեգիպտոս։

—Խտիվին առաջին տեսակցութիւնը Մուխթար փաշային և Սէր Ուլզիի հետ՝ յունուար 9ին տեղի ունեցաւ։

—Դահիրէէ Հավասի հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Խտիվը հաստատապէս միտք դրած է թող չտալ որ անգլо-թուրք պայմանագիրը մեռեալ տառ մնայ։

* * *

ՍՊԱՆԻՈ. Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Իսնամակալ-Թագուհին, Ալֆոնսо Թագաւորին արին, իւր յղութեան հինգերորդ ամիսը մտած է, եթէ մանչ մը ծնի, հնգամեայ Իշխանուհին իւր հօր յաջորդելու իրաւունքէն կը զրկուի։

—Սպանիոյ հանրային կրթութեան արդի նախարարն որոշեց ազատական գաղափարաց համեմատ վերակազմել հանրային կրթութիւնն, և իւր նախորդին անդրալեռնական տնօրինութիւնները ջնջել։

—Սպանիոյ արդի ազատական նախարարութիւնն որոշեց բնաւ ճնշումի չթանեցնել առաջիկայ ընտրութեանց վրայ, և թող տալ որ երկիրն ազատօրէն յայտնէ իւր կարծիքն հետեւելի պետական գրութեան վրայ։ Սպանիոյ համար գրէթէ նոր բան մ'է այսչափ ազատականութիւն։

—Կարթագենայի մէջ ծագած զինուորական ապստամբութիւնը կը վերագրուի Պ. Ռուիզ Զորիլլայի լեղափոխական —հանրապետական կուսակցութեան գրգռմանց։ Բայց չարժման պարագլուխք ձերբակալուած լինելով, կը յուսացուի թէ ծանր հետեւանք չունենար։ Պ. Զորիլլա ինք հիմակ ազատ կը շրջի Սպանիոյ մէջ, և մինչեւ իսկ, կ'ըսեն, կ'առաջադրէ ընտրելի ներկայանալ առաջիկայ երեսփոխանական ընդհանուր ընտրութեանց մէջ։

* * *

ԱՓՐԻԿԷ. Պ. Պիզոնը գերմանացի պաշտօնատարը Զանզիպարէն վերադարձաւ Պերլին, իրեն հետ բերելով զանազան ընիկ իշխաններու հետ կնքուած թեւարկութեան դաշնագրեր, որոց համեմատ ափրիկեան բոլոր երկիրն որ կը գտնուի ընդ մէջ Ֆրիս հրուանդանին և Օրանժ գետին, եղերքէն մինչեւ երկայնութեան 22 րդ աստիճանն, ենթարկուած է Դերմանիոյ թեւարկութեան։

* * *

ՊԵԼՃԻՈ. Լէոպոլդ-Բեան Խնդիր. Ծերակոյտը գրական և գեղարուեստական արտադրութեանց սեպհականութեան վրայ օրէնք մը քուէարկելու վրայ է։ Իւր յունուար 8ի վիճառանութեան մէջ, ընդունեց յօդուած մը, որուն համեմատ լրագրաց իրենց ծա[illegible] ծած հեռագրական տեղեկութիւնները [illegible] կրնան ընդօրինակել առանց աղբիւրը նշանակելու։ Մանաւանդ եթէ «Արտատպումն արգիլեալ» խորագիրը կը կրեն այս հեռագիրք, ուրիշ լրագիրք բնաւ չպիտի կրնան ընդօրինակել զանոնք։

* * *

ԳԵՐՄԱՆԻՈ. Ծխախոտէն յետոյ, օղիի չինութիւնն և վաճառումն եւս պետական մենաւաճառ կը դառնան Բրուսիոյ մէջ։ Անցուած օրին անհատական գործարանք պիտի չարունակեն պատրաստել։ Կառավարութիւնը պիտի դնէ զանոնք, և ինք միայն իրաւունք պիտի ունենայ օղիի զտարան բանեցնելու և արդիւնքը վաճառելու։

* * *

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ. Գերման կառավարութիւնն իւր դրօշը վերցուց Կարոլեան կղզեաց վրայէն։ Սպանիա և Գերմանիա, սակայն, պիտի համաձայնին այս կղզեաց մին յատկացնել իբրեւ Գերմանիոյ նաւատորմին համար կայան մը։

* * *

ԱՆԳԼԻԱ. Վերջացող տարւոյն մէջ, Անգլիոյ ներածութիւնք հասած են 373,875,000 անգլ. ոսկւոյ, այսինքն՝ բաղդատմամբ 1884 տարւոյ՝ 16,000,000 ոսկի պակաս։ Արտածութիւնք հասած են 213,000,000 ոսկւոյ, այսինքն՝ 20 միլիոն ոսկի պակաս, բաղդատմամբ 1884 տարւոյ։

* * *

ՌՈՒՍԻԱ. Լուր կայ թէ Մեծ-Դուքս Միքայէլ, Զարին հետ տարակարծիք գտնուելով ինչ ինչ կարեւոր խնդրոց վրայ, Պետական Խորհրդոյ Նախագահութենէն հրաժարած է, քաշուելով միանգամայն ուրիշ ամէն պետական պաշտօններէ։ Ն. Բարձրութիւն պիտի երթայ եղեր բնակիլ Կաւկասիոյ մէջ, զոր սիրած է և որոյ ժողովուրդներէն դիտցած է սիրուիլ։ Դոլգոյ կոմսն յայնժամ Պետական Խորհրդոյ Նախագահ պիտի լինի եղեր, և Իշխան Տոնտուքոֆ Քորսաքոֆ, Կաւկասիոյ Կուսակալը, Ներքին գործոց Նախարար պիտի անուանի եղեր։

* * *

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ. Բէշդայէ կը ծանուցուի թէ բաւական ծանր անկարգութիւնք ծագած են այս օրերս Ֆիումէի նաւահանգստին պահապան զօրաց մէջ։ Զորս խրուադ երիտասարդք քաղաքին զօրանոցը կը մտնեն, ուր կը բնակէր խրուադ զօրագունդ մը, և զրոյց կը տարածեն թէ ապստամբութիւն մը ծագած է Խրուադիոյ մէջ և թէ մի քանի զօրագունդեր արդէն միացած են ապստամբաց հետ։ Այս խօսքերով գրգռեալ, խումբ մը խրուադ զինուորք ի զէն կը վազեն, և չեն ուզեր անձնատուր լինել իրենց սպայից։ Բայց անմիջապէս լուր տարածուելով, ուրիշ զօրքեր կը հասնին, նեն։ Զորս երիտասարդ դաւադիրք բանտարկուած են։

—Զերմ վիճաբանութիւն Աւստրիոյ Երեսփոխանաց ժողովոյն մէջ, ուր Չեխ մեծամասնութիւնը բախեցաւ Գերման-ազատական փոքրամասնութեան։ Պ. Ռիէկէր ի դիմաց մեծամասնութեան յայտարարեց թէ Աւստրիա պէտք է դադրի գերմանական տերութիւն մը լինելէ և սլաւ տերութիւն մը դառնայ։ Ասոր վրայ, Գերման կուսակցութեան պետ Պ. Բլէնէր, մեծ աղմկի մէջ, աղաղակեց թէ Չեխք պատերազմ կ'ուզեն խրատուելու համար, և պիտի ունենան շատ չանցած։

* * *

ՖՐԱՆՍԱ. Ծովամերոց մեծ զրահաւորներուն դէմ ամ ըստ ամէն ստացած մեծ կարեւորութիւնը տեսնելով,

—)(11)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԹԻԻԼ ՎԷՐՆ

ՄԱԹԻԱՍ ՍԱՆՏՈՐՖ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Գ.

ԹՈՐՈՆԹԱԼԻ ՏՈՒՆԸ

Բայց սեղանաւորն առաւել տեղեկութիւն տանալ և գործն հիմնովին գիտնալ ուզելով, տակաւին չհաւատալ և կարեւորութիւն չընծայել կը կեղծէր։ Ուստի բաւ համարեց պատասխանել անտարբեր կերպիւ։

—Եւ յետոյ, երբոր այս պիտակին իմաստը կարող մինիք լուծել, և տեսնէք թէ պարզապէս անձնական գործոց վերաբերեալ անկարեւոր թղթակցութիւն մ'է, յորմէ ո՛չ ձեզ շահ մը կայ... և ո՛չ ինձ...

—Ո՛չ, դոչեց Սարքանի խորին համոզմամբ, ո՛չ։ Ես անտարակոյս եմ թէ ամենածանր դատաքրութիւն մը դատած եմ բարձրաստիճան մարդոցմէ նեւթուած, և կ'աւելցնեմ, Սիլա՛ս Թորոնթալ, թէ դուք ալ ինձ չափ անհրաժեշտ էք այս մասին։

—Վերջապէս ինչ կ'ուզէք ինձմէ, հարցուց սեղանաւորն այս անգամ բացորոշակի։

—Ի՞նչ կ'ուզե՛մ... աւասիկ։ Կ'ուզեմ՝ հնար եղածին չափ անյապաղ՝ Զաթմար կոմսին տունը մտնելու հնար մը գտնել, որ և է պատրուակաւ, և անոր վստահութիւնը գրաւել։ Անդամ մը հոն դիտեղուելէս յետոյ, ուր ոչ ոք կը ճանչէ զիս, կրնամ ծածկագրին վանդակը ձեռքս անցունել, և այս պիտակը լուծելով մեր շահուն ծառայեցնել։

—Մեր շահուն, կրկնեց Սիլաս Թորոնթալ։ Ի՞նչու համար կ'ուզէք այդ դործին խառնել զիս։

—Որպէս զի դուք ալ մեծ շահ մը քաղէք անտի։

—Ի՞նչու դուք միայնակ չէք ըներ։

—Ո՛չ, ձեր աջակցութեան պէտք ունիմ։

—Բացատրեցէք տեսնեմ։

—Նպատակիս հասնելու համար ժամանակ պէտք է ինձ, և սպասելու համար ալ ստակ պէտք է։ Արդ՝ ես չունիմ ստակ։

—Գիտէք որ ձեր հաչիւը դոցուած է իմ դրամատան մէջ։

—Լա՛ւ, վերտին կը բանաք։

—Եւ ի՞նչ պիտի շահիմ ես։

—Զայս։ Անուններն տուած երեք մարդոցմէ երկուքն հարուստ չեն, Զաթմար կոմսն և Պաթորի դատաւոր, բայց երրորդն ամբաւ հարստութիւն ունի Թրանսիլվանիոյ մէջ։ Արդ, գիտէք որ եթէ բռնուի և իրրեւ դաւադիր պատժուի, յարբունիս գրաւեալ հարստութեան մեծ մասը դաւադրութիւնը գտնող իմացողին կը լինի...։ Դուք և ես, Սիլա՛ս Թորոնթալ, կը բաժնենք զայն մեր մէջ։

—Ի՞նչ կ'ուզե՛մ... աւասիկ։ Կ'ուզեմ՝ հնար եղածին չափ անյապաղ՝ Զաթմար կոմսին տունը մտնելու հնար մը գտնել, որ և է պատրուակաւ, և անոր վստահութիւնը գրաւել։ Անդամ մը հոն դիտեղուելէս յետոյ, ուր ոչ ոք կը ճանչէ զիս, կրնամ ծածկագրին վանդակը ձեռքս անցունել, և այս պիտակը լուծելով մեր շահուն ծառայեցնել։

—Մեր շահուն, կրկնեց Սիլաս Թորոնթալ։ Ի՞նչու համար կ'ուզէք այդ դործին խառնել զիս։

—Որպէս զի դուք ալ մեծ շահ մը քաղէք անտի։

—Ի՞նչու դուք միայնակ չէք ըներ։

—Ո՛չ, ձեր աջակցութեան պէտք ունիմ։

—Բացատրեցէք տեսնեմ։

—Նպատակիս հասնելու համար ժամանակ պէտք է ինձ, և սպասելու համար ալ ստակ պէտք է։ Արդ՝ ես չունիմ ստակ։

—Գիտէք որ ձեր հաչիւը դոցուած է իմ դրամատան մէջ։

—Լա՛ւ, վերտին կը բանաք։

—Եւ ի՞նչ պիտի շահիմ ես։

—Զայս։ Անուններն տուած երեք մարդոցմէ երկուքն հարուստ չեն, Զաթմար կոմսն և Պաթորի դատաւոր, բայց երրորդն ամբաւ հարստութիւն ունի Թրանսիլվանիոյ մէջ։ Արդ, գիտէք որ եթէ բռնուի և իրրեւ դաւադիր պատժուի, յարբունիս գրաւեալ հարստութեան մեծ մասը դաւադրութիւնը գտնող իմացողին կը լինի...։ Դուք և ես, Սիլա՛ս Թորոնթալ, կը բաժնենք զայն մեր մէջ։

Սարքանի լուեց։ Սեղանաւորը չպատասխանեց։ Սկսաւ մտածել իրեն եղած առաջարկին վրայ։ Թէպէտ գիտէր որ այս տեսակ դործի մը մէջ անձնապէս երեւնալու վտանգ չկար իրեն համար։ Կ'զգար որ իւր գործակատարն իրեն գործ չէր թողուր։ Եթէ յանձն առնուր մասնակցիլ այս մարեւնայութեան մէջ, կրնար այնպիսի պարտնագիր մը կնքել Սարքանիի հետ, որ զայն իւր ձեռքին մէջ դնէր, և միանդամայն ինք մութի մէջ մնար...։ Եւ սակայն կը վարանէր։ Բայց վերջապէս ինչ վտանգ կրնար գալ հակառակ պարագայի մէջ։ Ինք չպիտի երեւնար գործին մէջ, և մեծ շահ պիտի քաղէր, ահագին շահ, որ կրնար վերահաստատել իւր դրամատան վիճակն...։

—Է՛... պատասխան տուէք, ըսաւ Սարքանի։

—Ո՛չ, պատասխանեց Սիլաս Թորոնթալ, զարհուրելով մանաւանդ այսպիսի ընկեր մը, կամ՝ որ բուն բաւն է՝ այսպիսի համախոհ մ'ունենալուն վրայ։

—Չէ՞ք ընդունիր առաջարկս։

—Չեմ ընդունիր... մանաւանդ որ չեմ հաւատար ձեր ձեռնարկին յաջողութեան։

—Բայց լաւ խորհեցէք, Սիլա՛ս Թորոնթալ, դոչեց Սարքանի սպառնական ձայնիւ, առանց ինքզինք բռնադատելու։

—Լաւ խսէ՛մ, ի՞նչ բանի վրայ, ըսէք տեսնեմ։

—Ինձ ծանօթ ինչ ինչ գործոց վրայ...։

—Դո՛ւրս ելէք, Սարքանի՛, պատասխանեց Սիլաս Թորոնթալ։

—Ես կրնամ հարկադրել զձեզ...։

—Դո՛ւրս ելէք։

Սարքանի լուեց։ Սեղանաւորը չպատասխանեց։ Սկսաւ մտածել իրեն եղած առաջարկին վրայ։ Թէպէտ գիտէր որ այս տեսակ դործի մը մէջ անձնապէս երեւնալու վտանգ չկար իրեն համար։ Կ'զգար որ իւր գործակատարն իրեն գործ չէր թողուր։ Եթէ յանձն առնուր մասնակցիլ այս մարեւնայութեան մէջ, կրնար այնպիսի պարտնագիր մը կնքել Սարքանիի հետ, որ զայն իւր ձեռքին մէջ դնէր, և միանդամայն ինք մութի մէջ մնար...։ Եւ սակայն կը վարանէր։ Բայց վերջապէս ինչ վտանգ կրնար գալ հակառակ պարագայի մէջ։ Ինք չպիտի երեւնար գործին մէջ, և մեծ շահ պիտի քաղէր, ահագին շահ, որ կրնար վերահաստատել իւր դրամատան վիճակն...։

—Է՛... պատասխան տուէք, ըսաւ Սարքանի։

—Ո՛չ, պատասխանեց Սիլաս Թորոնթալ, զարհուրելով մանաւանդ այսպիսի ընկեր մը, կամ՝ որ բուն բաւն է՝ այսպիսի համախոհ մ'ունենալուն վրայ։

—Չէ՞ք ընդունիր առաջարկս։

—Չեմ ընդունիր... մանաւանդ որ չեմ հաւատար ձեր ձեռնարկին յաջողութեան։

—Բայց լաւ խորհեցէք, Սիլա՛ս Թորոնթալ, դոչեց Սարքանի սպառնական ձայնիւ, առանց ինքզինք բռնադատելու։

—Լաւ խսէ՛մ, ի՞նչ բանի վրայ, ըսէք տեսնեմ։

—Ինձ ծանօթ ինչ ինչ գործոց վրայ...։

—Դո՛ւրս ելէք, Սարքանի՛, պատասխանեց Սիլաս Թորոնթալ։

—Ես կրնամ հարկադրել զձեզ...։

—Դո՛ւրս ելէք։

Նոյն միջոցին թեթեւ մը բախեցաւ դռան։ Մինչ Սարքանի պատուհանին կողմը կը քաշուէր, դուռը բացուեցաւ և բարաման մ'ըսաւ բարձր ձայնիւ։

—Պարոն Սանտորֆ կոմս կը խնդրէ տեսակցիլ պարոն Սիլաս Թորոնթալի հետ։

Այս ըսելէ յետոյ բարապանը դուրս ելաւ։

—Սանտորֆ կո՛մս, դոչեց Սարքանի։

Սեղանաւորը, մէկ կողմէ շատ նեղացաւ տեսնելով որ Սարքանի կ'ինամար զայս տեսակցութիւն։ Միւս կողմէ կ'զգար որ մեծ տագնապ պիտի պատճառէր իրեն կոմսին այս անակնկալ գալուստ։

—Է՛, ի՞նչ գործ ունի ասա Սանտորֆ կոմսն, հարցուց Սարքանի հեղնոտ ձայնիւ մը։ Քսել է թէ դուք յարաբերութիւն ունիք Զաթմարի տան դաւադիրներուն հետ։ Կ'երեւի թէ անոնց համախոհներուն միոյն դիմած եմ։

—Դուրս պիտի ելնէ՞ք վերջապէս։

—Զպիտի ելնեմ, Սիլա՛ս Թորոնթալ, և պիտի հաճիմ թէ ինչ բանի համար ձեր դրամատունը կուգայ Սանտորֆ կոմս։

Այս ըսելով Սարքանի դրասենեկին կից խուց մը նետուեցաւ, որոյ դրան վարագոյրն ալ գոցուեցաւ ետեւէն։

Սիլաս Թորոնթալ քիչ մնաց որ մարդ պիտի կոչէր զայն դուրս վռնտելու համար, բայց յետոյ բռնեց ինք զինք։

—Ո՛չ, մրմնաց ինքնիրեն, աւելի լաւ է որ Սարքանի լսէ Սանտորֆ կոմսին հետ ընելիք խօսակցութիւնս։

Սեղանաւորն հնչակը քաշելով կոչեց բարապանն և հրամայեց որ անմիջապէս ներս մտցնէ Սանտորֆ կոմսը։

Մաթիաս Սանտորֆ դրասենեկէն ներս մտաւ, իւր բնաւորութեան համեմատ պաղ կերպիւ պատասխանեց Սիլաս Թորոնթալի մեծարանաց։ Ցետոյ նստաւ աթոռի մը վրայ, զոր բարապանը ներկայացուցած էր։

—Պարո՛ն կոմս, ըսաւ սեղանաւորը, ձեր Թրիէստ եկած լինելը չդիտնալով, չէի սպասեր ձեր այցին, բայց Թորոնթալի տունը միշտ պատիւ կը համարի իրեն ընդունիլ զձեզ։

—Պարո՛ն, պատասխանեց Մաթիաս Սանտորֆ, ես ձեր փոքրագոյն յաճախորդներէն մին եմ, և գիտէք որ բնաւ գործ չեմ ըներ։ Սակայն միշտ պարտական եմ շնորհակալ լինիլ ձեզ, որ իմ քիչ մը պատրաստ դրամս հանձեցաք աւանդ ընդունիլ ձեր դրամատան մէջ։

—Պարո՛ն կոմս, ըսաւ Սիլաս Թորոնթալ, կը յիշեցնեմ ձեզ թէ այդ գումար պարապ կեցած չէ մեր քով, և կ'աղաչեմ որ չմոռնաք թէ տոկոս կը բերէ

թրանական կառավարութիւնը ծովա-
ւորդոյ յատուկ վարչութիւն մը հաս-
ատաց իւր ծովային պաշտօնատան
մէջ։

* * *

ՄԵՐՎ. Շնչ. պարսկերէն թերթը կը հրատարակէ Մերվի նամակ մը, որ Մերվի շուտափոյթ ուսուցցումը նկատմամբ հետեւեալ հետաքրքրաշարժ ծանօթութիւնը կուտայ։

«Երեք տարիներ հաղիւ անցան յետ մէ հետէ մեր քաղաքը չշրջակայք Ռուսիոյ իշխանութեան ենթարկուած է, և ահա քաղաքին կէսը ռուս է, և բնակիչք սկսած են իւրացնել աշխարհակալաց լեզուն, սովորութիւնները և բարքերն։ Արդէն կառավարութիւնը չի խնայեր ոչ դրամ, ոչ նուէր, ոչ պատիւ, ոչ այ փայփայանք՝ Մերվցիները ճշմարիտ Ռուսերը ընելու և իւր լուծն հանութեամբ կրել տալու համար անոնց։ Ռուս իշխանութեան հրամանագիրը կը հրատարակին միանգամայն պարսկերէն, թիւրքմէներէն և ռուսերէն, և Աշխէնեներուն եւ ուրիշ դպրոցներու մէջ ձրիապէս կը բաշխուին ռուսաս-պարսկերէն քերականութիւնը և այլ գրեանք։ Մերվցի ցեղապետներուն և երեւելիներուն նորէն խօսք արուեցաւ թէ իրենց զաւակունք պիտի կրնան Բեգերսպուրկի վարժարանները զրկուիլ երբ քիչ մը ռուսերէն խօսիլ սորին։ Զրոյց կայ նաեւ թէ Զարը Պուխարա և Թաշքէնտ պիտի երթայ, և այս առթիւ Մերվ եւս այցելով, ինքզինք Էմիր պիտի հռչակէ։ Վերջապէս, կը ծանուցուի թէ, երբ կեդր. Ասիոյ երկաթուղւոյն շինութիւնն աւարտի, ատ պիտի կատուցուին կայսերական պալատ մը և զինարան մը։»

ՀՌՈՄԱՅ ՊԱՊՆ ԵՒ ԻԶԽԱՆ ՊԻԶՄԱՐՔ

Լեւոն ԺԳ Պապը Պիզմարք Իշխանին զրկեց Քրիստոսի Զինուորութեան Առպետի կարգն ու պատուանշանն, որ Հռոմայ Պապին շնորհել կրցած ամենամեծ պատիւն է, հետեւեալ ներբողէն նամակով, լատիներէն գրուած.

ԼԵՒՈՆ ԺԳ, ՊԱՊ

Առ Դիցանան Իշխան Օթոն ֆոն Պիզմարք, Դէր Նախարարպետ գերմանական Կայսրութեան, ողջոյն։

«Պայմանք զոր առաջարկեցինք նկատմամբ Կարոլեան կղզեայ՝ բարեյաջող հանմամանութիւն մը յառաջ բերին։ Զատի դիտելը կը գիտայ թէ ո՛րպիսի բերկրութեամբ տեսանք այդ արդիւնք։ Բայց առ ձեզ եւս, Իշխանդ մեծազօր, կամիմք հաղորդել մեր ուրախութեան զգացումը, ձեզ որ, հետեւելով միայն ձեր դատողութեան և ձեր ներշնչման, պատճառ եղաք որ այդ վճռենթարկուէր մեր միջնորդութեան։ Այո՛, կը ճանչնինք, համամայն ճշմարտութեան, որ եթէ հնար եղաւ յաղթահարել բազմապատիկ դժուարութեանց որովք խճողեալ էր գործը, զայս մեծագոյն մասամբ կը պարտինք այն բարեյօժարութեան և փոյթ. եռանդն աջակցութեան, որով դուք, ի սկզբանէ ցվերջ, օգնեցիք մեր ջանից։

«Ուստի, մեր երախտագիտութիւնը կը յայտնենք ձեզ, որովհետեւ գլխաւորապէս դուք եղաք պատճառ որ Մեզ ընծայեցաւ այն յոյժ փափաքեալ առիթն՝ ի ծառայութիւն խաղաղութեան գործածելու ճշմարտապէս ազնիւ պաշտօն մը, որ եթէ նոր չէ Առաքելական Աթոռոյս պատմութեան մէջ, այնու հանդերձ երկար ժամանակէ հետէ չէր խնդրուած Աթոռոյս, թէեւ այն պաշտօն լիովին կը համապատասխանէ Հռովմէական Քահանայապետութեան բնութեան և էութեան։

«Իսկ դուք ազնուապէս հետեւեցաք ձեր ներշնչման, խնդիրը նկատելով ըստ իւր էութեան, և ո՛չ ըստ կարծեաց այլոց և ըստ տիրող սովորութեանց։ Վայրկեան մը չվարանեցաք զայն Մեր անկողմնակալութեան վստահելու, և յայսմ ձեզ հետ ունեցաք ամէն անոնց յայտնի կամ լուին հաւանութիւնն որք կը դատեն անկողմնակալութիւն, այլ մանաւանդ բովանդակ տիեզերաց Կաթոլիկներուն հաւանութիւնն, որք ամենեքին մասնաւորապէս ցնծացին ի տես պատուոյն որ կը վինէր իրենց Հօր և Գերագոյն Հովուին։

«Մշապաքէն ձեր քաղաքական իմաստութիւնն է որ եղաւ գլխաւոր շարժարիթ հզօր մեծութեան գերմանական Կայսրութեան, զոր ամէն որ կը ճանչէ և կը խոստովանի, այն Կայսրութեան որ ապագային համար եւս մեծերեալ ուսի ամէն այժ և կառողութիւն, շնորհիւ զարձեալ ձեր իմաստութեան։ Նաեւ ձեր իմաստութենէ շվրիպեցաւ թէ իշխանութիւնն զոր մեք ի գործ կը դնենք՝ կարի ազդեցիկ է ի պաշտպանութիւն հանրային բարեկարգութեան և յաջողութիւն Պետութեան, մանաւանդ երբ կարող լինինք ի գործ դնել զայն իշխանութիւն առանց ամենադոյզն արգելքի, եւ երբ վարելինք կատարեալ ազատութիւն։

«Թո՛ղ այսպէս նախատեսնեք ապագայն, և դիտելով ինչ որ եղաւ արդէն, քաղենք բնութ նոր յոյսեր մեացելոյն համար։

«Որպէս զի յիշատակ մ՚ունենաք թէ ինչ արինք Մեք և թէ ինչ կը փափաքինք դեռ ևս, այսու գրովս կ՚անուանեմք զձեզ Ասպետ կարգին Զինուորութեան Քրիստոսի, որոյ պատուանշանն ընդ գրոյս կ՚առաքեմք առ ձեզ։ Ի վերջոյ կը մաղթենք ձեզ ամէն բարիք ի բոլոր սրտէ։

«Տուեալ ի Հռովմ, մերձ ի Ս. Պետրոս, ի 31 դեկտ. 1885, յութերորդ ամին Քահանայապետութեան մերոյ։»

Փոխադարձապէս, Վիլհէլմ Կայսրն իւր շնորհել կրցած մեծագոյն պատուանշանն, այն է՝ Սեւ Արծուի պատուանշանը զրկեց Վատիկանի արտաքին գործոց պաշտօնեայ Եաքոպինի Կարդինալին, և ուրիշ պատուանշաններ Վատիկանի ուրիշ պաշտօնատարներուն։

Լուր կայ թէ Պապը շնորհաւորական նամակ մը զրկեր է Վիլհէլմ Կայսեր, Նորա գահակալութեան 25երդ տարեդարձին առթիւ։ Թէեւ Գերմանիոյ բողոքական կառավարութեան և Պապականիշխանութեան միջև առկախ խնդիրք չեն վերջացած, բայց Պապը չստ զոհ եղած է Գերմանիոյ ընթացքէն որ կենդանացուց Հռոմայ Աթոռոյն շատ ժամանակէ ի վեր մոռցուած մէկ իշխանութիւն, այն է՝ գժտեալ պետութեանց միջեւ հաշտարարի և միջնորդի դերը կատարելու պաշտօնը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-եպարքոսին, Ներքին և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարաց և խորհրդական Վսեմ. Տատեան էֆէնտիի հետ։

Ամ. Յոր. Ք. Պատրիարք Հայրն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-եպարքոսին, Ներքին և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարաց և խորհրդական Վսեմ. Տատեան էֆէնտիի հետ։

Ամ. Յոր. Ք. Պատրիարք Հայրն երեքշաբթի օր պարսկական և բուսմանական դեսպանատան առաջին թարգմանք Պատրիարքարան գալով, նոր տարւոյ առթիւ շնորհաւորական այցելութիւն տուին Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

Պաշքալէի վիճակը թէեւ ասկից առաջ Վանայ վիճակին հետ միացած էր, բայց այս անգամ, բուս տնօրինութեան Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, Պաշքալէ զատ առանձնորդութեան և վանահայրութեան մը վերածուելով, առաջնորդ Առաջ. Փոխանորդ և միանգամայն Վանահայր կարգուած է Մոկացեան Մեսրոպ վարդապետ, որ ասկից առաջ առաջնորդական տեղապահութեան պաշտօն կը վարէր ի Բաղէշ։ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր սոյն տնօրինութիւնն հաղորդուեցաւ Մեսրոպ վարդապետի և յանձնարարուեցաւ միանգամայն որ անմիջապէս [illegible] պաշտօնի ձեռնարկէ։

Շիլմանեան Դեր. Ղեւոնդ Եպիսկոպոս՝ որ Պիլէճիկի առաջնորդութենէ հրաժարելով զանազան վիճակներ կը թափառի, հակառակ Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան կողմէ քանիցս իրեն եղած հրամանաց և ազդարարութեանց, չէր ուզած դալ ի Կ. Պոլիս, և Ամեն. Ս. Պատրիարքն վերջին անգամ հեռագրաւ ի Պոլիս կոչած էր զինքը։ Կիմանանք թէ Ղեւոնդ Եպիսկոպոս, Պիլէճիկէ նամակ մ՚ուղղելով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, ներողութիւն խնդրեր է իւր յապաղման համար և խոստացեր է յետ Մինդեանն Կ. Պոլիս գալ։ Ս. Պատրիարքը գրելով Ղեւոնդ եպիսկոպոսի խնդրանաց հաւաներ է որ Ս. Մինդեան ասնը Պիլէճիկի մէջ անցունէ։

Սեբաստիոյ հոգեւոր հովիւ Արժ. Տ. Միքայէլ քահանայ տեղւոյն ազգային գործերը վարելու համար ինն անդամէ բաղկացեալ հոգաբարձութիւն մը կազմած և ծանուցած էր Ազգ. Պատրիարքարանին ի վաւերացումն։ Բաղաքական ժողովն, վաւերացնելով զայս ընտրութիւն, ծանոյց իւր որոշումն թէ՝ յիշեալ հոգաբարձութեան անդամոց և թէ՝ Տէր Միքայէլ քահանայի։

Երէկ, Ազգ. Պատրիարքարանի պաշտօնէից կէս կէս տոնական տրուեցաւ Մինդեան տնին առթիւ։

ՄԱՖՐՈՒՀԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Մաքրուհեան Երկսեռ վարժարանաց Հոգաբարձութիւնը ներկայիս կը փութայ հրապարակաւ իւր խորին շնորհակալիքն յայտնել առ Մեծ. Տոքթ. Ճանիկ էֆէնտի Քրիստեան, որ հոգաբարձութեան կողմանէ իրեն եղած առաջարկութեան համաձայն վենայելով իւր սուղ ժամերն, բարեհաճած է շաբաթը մի անգամ այցելել ի վարժարան և քննել աշակերտաց առողջական վիճակն։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան

Ատենապետ Վ. Ատենադպիր
ՏՐԴԱՏ ՏԱՏԵԱՆ Մ. Ա. ԽԻՒՏԱՎԵՐՏԵԱՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ա. ՀԱՏՈՐ

ԿԵՆԴԱՆԱՅԻՆ ՀԻՒՍԻՍԱՓԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՄԱՐԴԿ. ԿԱՄԱԽՍՈՍՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԲՆԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ։

Աշխատասիրութիւն Ն. ՏԱՂԱՒՈՐԵԱՆԻ

Բնական պատմութեան դասագրքի մը անհրաժեշտ պէտքն խիստ զգալի տեսնելով, հինգ տարիներէ հետէ այս պակասը լեցնելու կ՚աշխատուի։ Այս տաժանելի աշխատութիւնն արդէն իւր աւարտը գտած է և կը բաղկանայ չորս հատորներէ. առաջինն Կենդանական հիւսուածաբանութիւն և Տարբերական հիւսուածաբանութիւն։ Բ. Ընդանուր բանաբանութիւն, Գ. Բուսաբանութիւն, և Դ. Հանգաբանութիւն եւ Երկրաբանութիւն, որոց իւրաքանչիւրն պիտի կազմուի 20 մեծագիր ութածալ փոքրանոցներ, պարունակելով 250է աւելի ընտիր պատկերներ։

Ա. հատորի հրատարակութեան արդէն ձեռնարկուած է և առաջին հինգ փորմաներն արդէն լոյս տեսած են։ Ըստ բաղմաց խնդրանաց, հրատարակութիւնը փութացնելու համար, բաժանորդագրութեան կը դիմուի և կը ծանուցուի արդոյ հասարակութեան, թէ այս հատորի գինը 40 ղրշ. լինելով, կանխաւ իւր բաժանորդ վճարողաց համար 30ի պիտի արուի. ուսանողական միութեանց համար մասնաւոր զեղչ կը մնայ։ Փոստայով ալ կը ծախուի, իւրաքանչիւրն 70 փարայի։

Տպագրութեան ոճրութեան և պատկերաց մասին տարուած խնամից վրայ գաղափար մը կազմելու համար, բաւ է քննել ի լոյս ընծայեալ փորմաները։

Կեդրոնատեղին է «Գիտական Շարժման» գրասենեակը Կ. Պոլիս, Մէրճան, Դատ-Գուտրի խան և Ֆրէնկեան վաճառանոցը։

Ն. Տ.

ՆԵՐԳԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հանրօգուտ շինութեանց Ծանօթաժողովոյ անդամ անուանեցաւ Դատական նախարդ նախարար Հասան Ֆէհմի փաշա։

Տիգրանակերտի Մխիթար գաւառակի Դարմագամ անուանեցաւ Ազգ-Դայրայի նախկին Միւտիր Ֆախրէտտին էֆէնտի։

Օպայակոյտի անդամ տեղակալ-ընդապետ Սէյֆուլլահ պէյ Ալթէնքի օսմանեան դեսպանատան զինուորական կցորդ պիտի անուանի։

Հելլենական կառավարութիւնը Ս. Փրկչի պատուանշանին առաջին աստիճանը նուիրած է Պէրլինի օսմանեան դեսպան Թէվֆիք պէյի։ Թէվֆիք պէյ կայսերական հրամանաւ արտօնեալ է գործածել այդ պատուանշանն։

Շէրիի վճռագրոց գործադիր Դիւանի անօրէն պիտի անուանի նոյն Դիւանի դեր-անօրէն Բեազիմ պէյ։

Կէյպզէ գաւառակի ժողովուրդն հանրագիր մ՚ուղղելով Թաքէէ լրագրոյ, կը բողոքէ տեղւոյն հարցապնիչ գաւառը Ռիզա էֆէնտիի դէմ։ Ռիզա էֆ. զեղծումներ կը գործէ իւր պաշտօնավարութեան մէջ և շատ մը անմեղներ յանիրաւի բանտարկել կուտայ եղեր։ Մեր թուրք պաշտօնակիցը Դատական նախարարութեան և Քաղաքագիտութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ յիշեալ պաշտօնատարի այս արարքներուն վրայ։

Հելլենական սահմանագլխոյ ընդհանուր հրամանատարին և Սէրֆիչէի կառավարիչ Խալիլ պէյի որոշմամբ նաւամատոյցի մը շինութիւնն սկսած է Գաթէրինի նաւահանգստին մէջ ի դիւրութիւն փոխադրութեանց։

Գարամուսալէն առ Թաքէէ ուղղեալ նամակ մը կը յայտնէ թէ տեղւոյն և Եալօվայի անտառաց հատոյթն՝ որ երեսուն տարեկան 100,000 ղրշ.ի չափ գումարի մը կը հասնէր, այժմ սկսած է նուազիլ։ Այս նուազութիւն կը վերագրուի տեղւոյն անտառաց տեսուչ Պէքիր էֆէնտիի որ իւր պաշտօնին մէջ կը թերանայ եղեր։

Մէճլիսէօր Օրէանիալ կը ծանուցանէ թէ Սբր Ուիլիէմ Հուայդ՝ որ առժամապէս կը վարէր մայրաքաղաքիս անգլիական դեսպանութիւնն, վերջնապէս կոչուեր է իւր կառավարութեան կողմէ և Լոնտոն պիտի ուղեւորի։

Հեռեւաբար Սբր Հուայդի յաջորդը՝ Սբր Էտուարտ Թրրքնթրն մայրաքաղաքս կ՚սպասուի ի մօտոյ։

Կը հերքուի վերջերս Բերայի մէջ շրջած այն զրոյց, թէ Պարոն Հիրշ պիտի մասնակցի Բէյճի ընկերութեան։

Բէյրթնէլ Բէրէսֆորտէյ կ՚ըսէ թէ Վիէննայի մէջ դումարեալ Բէյճի ընդհ. ժողովն որոշեր է ամէն կերպիւ սատիպել օսմ. կառավարութիւնն որպէս զի վաւերացնէ եգիպտական պայմանագիրն և գործադրէ Դաշնագրոյց տրամադրութիւններն։

Կ՚ըսուի թէ կայս. կառավարութիւնն ինք ստանձնած է բուսէլիական խնդրոյն լուծման եղանակ մը ցոյց տալու նախաձեռնութիւնն։ Այս ծրագիր Պերլինի Դաշնագիրն ստորագրող Տէրութիւնաց հաւանութեան ենթարկուելէ յետոյ, պիտի գործադրուի Թուրքիոյ ձեռամբ։ Կը կարծուի թէ Բ. Դրան առաջարկելիք լուծման եղանակը Կատպան էֆէնտիի միջոցաւ մասուցեալ առաջարկն եղած լինի։

Քաղաքային այն պաշտօնեայք որք առանց կայս. հրամանի օտար տէրութեանց քով ծառայութեան մտնեն, ըստ օրինի, իրենց պաշտօնական հանգամանքը կը կորսնցնեն և կը զրկուին իրենց հանգստեան թաշակի իրաւունքէն։ Արդ, ըստ որոշման Պետական խորհրդոյ, այս օրէնք պիտի գործադրուի նաեւ զինուորականաց համար։

Անգլիական կառավարութիւնը նը. կատելով որ Պալքանեան պետութեանց ղէնընկեցութիւնը պահանջող ռուսական ծանուցագիրն անկատար է, յայտնած է Բ. Դրան թէ, իւր կարծեօք, Թուրքիա եւս պարտի Ռումանատանի, Սերպիոյ և Պուլկարիոյ նման ցրուել իւր բանակն։

Կը կարծենք թէ բրիտանական կառավարութեան այս առաջարկն ո՛չ միայն չահ ունեցող պետութեանց, այլ և մեծ Տէրութեանց մեծամասնութեան ընդդիմութեան պիտի բաղխի։ Թուրքիա՝ որ մին է Պէրլինի Դաշնագիրն ստորագրող Տէրութեանց և մասկից եւրոպական հաշտութեան ենթարկուելէ յետոյ, պիտի գործադրուի Թուրքիոյ ձեռամբ։ Կը կարծուի թէ Բ. Դրան առաջարկելիք լուծման եղանակը Կատպան էֆէնտիի միջոցաւ մասուցեալ առաջարկն եղած լինի։

Քաղաքային այն պաշտօնեայք որք, առանց կայս. հրամանի օտար տէրութեանց քով ծառայութեան մտնեն, ըստ օրինի, իրենց պաշտօնական հանգամանքը կը կորսնցնեն և կը զրկուին իրենց հանգստեան թաշակի իրաւունքէն։ Արդ, ըստ որոշման Պետական խորհրդոյ, այս օրէնք պիտի գործադրուի նաեւ զինուորականաց համար։

Անգլիական կառավարութիւնը նը. կատելով որ Պալքանեան պետութեանց ղէնընկեցութիւնը պահանջող ռուսական ծանուցագիրն անկատար է, յայտնած է Բ. Դրան թէ, իւր կարծեօք, Թուրքիա եւս պարտի Ռումանատանի, Սերպիոյ և Պուլկարիոյ նման ցրուել իւր բանակն։

Կը կարծենք թէ բրիտանական կառավարութեան այս առաջարկն ո՛չ միայն չահ ունեցող պետութեանց, այլ և մեծ Տէրութեանց մեծամասնութեան ընդդիմութեան պիտի բաղխի։ Թուրքիա՝ որ մին է Պէրլինի Դաշնագիրն ստորագրող Տէրութեանց և մասկից եւրոպական հաշտութեան ենթարկուելէ յետոյ, պիտի գործադրուի Թուրքիոյ ձեռամբ։ Կը կարծուի թէ Բ. Դրան առաջարկելիք լուծման եղանակը Կատպան էֆէնտիի միջոցաւ մասուցեալ առաջարկն եղած լինի։

Ամենէ առաջ ծանուցուեցաւ թէ պէլճիական պատուաւոր վաճառականն մը՝ Ֆրանսուա-Ֆրէտերիչ, իւր վճարքը դագրեցնելու դառն հարկին մէջ գտնուած էր։ Լեռբէռ կ՚ըսէ թէ նոյմ. 14ին, Պ. Ֆ. Ֆրէտերիչի աղերսագիր մ՚ուղղելով մայրաքաղաքիս պէլճիական հիւպատոսարանին, մնանկութիւնն արգիլող կարգադրութիւն մ՚ընել խնդրեր է իւր պարտատերաց հետ, 1883 յունիս 20ի օրինաց համաձայն։ Այս խնդրագրոյն վրայ, յիշեալ վաճառական գլխաւոր պարտատերաց դեկտ. 21ին հիւպատոսարանի մէջ ի ժողով գումարուելով, ընդուներ են Պ. Ֆրէտերիչի առաջարկութիւնն որոյ համեմատ յիշեալ վաճառականն յանձն կ՚առնուր իւր պարտատերաց թողուլ իւր բոլոր ստացուածքն, այսինքն իւր պարտուց % ին 72 վճարում մ՚ընել. այս կարգադրութիւն վաւերացուեցաւ պէլճիական հիւպատոսարանին կողմէ պայմանաւ որ պարտատերիչ լինի այն միւս պարտատերաց համար եւս որք ներկայ չէին գտնուած ժողովոյն։

Հեռեւաբար Ֆրէտերիչի վաճառականը վերոյիշեալ գործի ձեռնարկած է, առանց կորսնցնելու այն վստահութիւն որ կը վայելէր Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ և այս լուր զոհութեամբ առնուած է սեղանաւորաց և վաճառականաց դասուն կողմէ։

Վեհ. Սուլթանի բարձր հրամանաւքանի մը տարիէ ի վեր մայրաքաղաքիս երեք բարձրագոյն վարժարանաց մէջ, այն է Միւլքիէ, Սուլթանիէ և Հարպիէ, Իսլամաց մարգարէին ծնունդեան տարեդարձին առթիւ Մէվլուտի հանդէսներ տեղի կ՚ունենան։

Վեհ. Սուլթանն այս հանդիսաց համար մասնաւոր գումարներ յատկացուցած է, որոցմով կը հոգացուին տեղի ունեցած ծախքերն։

Կը լսենք թէ Ն. Վեհափառութիւնն, որ իւր բարձր հոգածութեան առարկայ ըրած է մասնաւորապէս Միւլքիէ վարժարանն, հրամայած է որ այս տարի Մէվլուտի հանդիսին առթիւ, սոյն վարժարանի ամբողջ աշակերտաց կերակուրն կայսերական պալատէն մատակարարուի։

Այս հաճկերոյթի տեղի պիտի ունենայ յիշեալ վարժարանին մէջ լառաջիկայ երկուշաբթի օր։

Քլարա Մօնթի՝ Բերայի թատերական ասպարէզին մին՝ անայտ եղած է երեք չորս օրէ ի վեր և Նոր Թատրոնի դռները փակուած են առաջին դերասանուհւոյն փախստեան պատճառաւ։

Տիկին Քլարա թէեւ բաւական հմտանան իւր արուեստին մէջ, բայց այնքան վատահելի անցեալ մը չունէր, կ՚ըսուի, և Եւրոպոյ ու Ամերիկայի գանազան քաղաքաց մէջ տխուր յիշատակներ թողած է։ Ի մէջ այլոց, Վաշինկդընի մէջ 12,000 Ֆրանք կորզած է առաջին երգիչէ մը, ամբաստանելով զայն ասա թէ իւր պատիւը բռնաբարած էր։

Սենսացիոն բաւական հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կուտայ Տիկին Մօնթիի ուրիշ շահատակութեանց վրայ։ Նախ շատ դժուար է որոշ գաղափար մը կազմել իւր անցեալին վրայ. խառնուցի երգչուհին՝ որ Միլանի արքայական պալատն դռնապանի դուստրն է, ըստ պարագայից ինքզինքը կը ձեւացնէր հարուստ տիկին մը, զօրավարի մը այրին, այս ինչ դերականի ամուսինն, Վիքթոր Իմմանուէլի հոմանուհին, և այլն, և այլն. իւր բուն անունն է Կէմմա Տօնաթի, բայց յաջորդաբար ճանչցուած է Անինպօսօ, Բօնսիէլլօ տ՚Ամաթրս, Բաչլինա Բանիէրի, Էմիլիա Բաչէրի և ի վերջոյ Քլարա Մօնթի անուններով։

Ահագին պարտք կը թողու Կ. Պոլսոյ մէջ. 200 ոսկի իւր դերձակուհւոյն. 45 ոսկի կառապանին, 18 ոսկի ոչխարներուն 15 ոսկի սեռեկապանուհւոյն, 10,000 Ֆրանք Տիկին Եչէն տը Պոայէրի որ նշանաւոր անձի մը յանձնարարութեան վրայ այդ գումարը փոխ տուած էր, 1,800 Ֆրանք Նոր Թատրոնին, 800 Ֆրանք իւր բնակած տան տիրոջ, 400 ռուբլի անհատի մը որոյ անունը կը ծածկուի. ասոնցմէ զատ Տիկին Մօնթիի ճաշարանն, արուեստակիցներն և Բերայի շատ մը խանութպանք անման չեն մնացած պարտքերէն։ Բարեխիղճ տիկինը վերջերս նորածին մանուկ մը արդեգրած և ստնտու մը բռնած էր. մեկնելու պահուն, մանուկն ու ստնտուն երեսի վրայ թողած է...։

Տիկին Քլարա թէեւ բաւական հմտանան իւր արուեստին մէջ, բայց այնքան վատահելի անցեալ մը չունէր, կ՚ըսուի, և Եւրոպոյ ու Ամերիկայի գանազան քաղաքաց մէջ տխուր յիշատակներ թողած է։ Ի մէջ այլոց, Վաշինկդընի մէջ 12,000 Ֆրանք կորզած է առաջին երգիչէ մը, ամբաստանելով զայն ասա թէ իւր պատիւը բռնաբարած էր։

Սենսացիոն բաւական հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կուտայ Տիկին Մօնթիի ուրիշ շահատակութեանց վրայ։ Նախ շատ դժուար է որոշ գաղափար մը կազմել իւր անցեալին վրայ. խառնուցի երգչուհին՝ որ Միլանի արքայական պալատն դռնապանի դուստրն է, ըստ պարագայից ինքզինքը կը ձեւացնէր հարուստ տիկին մը, զօրավարի մը այրին, այս ինչ դերականի ամուսինն, Վիքթոր Իմմանուէլի հոմանուհին, և այլն, և այլն. իւր բուն անունն է Կէմմա Տօնաթի, բայց յաջորդաբար ճանչցուած է Անինպօսօ, Բօնսիէլլօ տ՚Ամաթրս, Բաչլինա Բանիէրի, Էմիլիա Բաչէրի և ի վերջոյ Քլարա Մօնթի անուններով։

Ահագին պարտք կը թողու Կ. Պոլսոյ մէջ. 200 ոսկի իւր դերձակուհւոյն. 45 ոսկի կառապանին, 18 ոսկի ոչխարներուն 15 ոսկի սեռեկապանուհւոյն, 10,000 Ֆրանք Տիկին Եչէն տը Պոայէրի որ նշանաւոր անձի մը յանձնարարութեան վրայ այդ գումարը փոխ տուած էր, 1,800 Ֆրանք Նոր Թատրոնին, 800 Ֆրանք իւր բնակած տան տիրոջ, 400 ռուբլի անհատի մը որոյ անունը կը ծածկուի. ասոնցմէ զատ Տիկին Մօնթիի ճաշարանն, արուեստակիցներն և Բերայի շատ մը խանութպանք անման չեն մնացած պարտքերէն։ Բարեխիղճ տիկինը վերջերս նորածին մանուկ մը արդեգրած և ստնտու մը բռնած էր. մեկնելու պահուն, մանուկն ու ստնտուն երեսի վրայ թողած է...։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Տ.

Պատիւ ունինք ծանուցանել ձեզ թէ ԳՈՄԲԱՆԵԻ ՏԸ ՌԻԱՍԻԻՌԱՆՍ ՏԸ ՄԱՆՀԱՅՄ ընկերութիւնն, որ կեդրոնատեղին է ի Մանհայմ, զմեզ անուանած է իւր Ընդհանուր Գործակատարներն ի Կ. Պոլիս, տալով հարկ եղած իշխանութիւնն՝ յանուն իրեն ստորագրելու համար ապահովութեան մուրհակներ (Բոնս) թէ՝ ծովային, գետային, հողային և թէ՝ շոգենաւուց, առագաստանաւուց եւ նաւ համար։

Ցոյս մեծ ունինք թէ պիտի բարեհաճիք մեզ հաղորդել ձեր հրամաններն, որոց պիտի նուիրենք մեր ջերմագոյն խնամքները։

Հաճեցէք ընդունիլ, Տեարք, մեր յարգական բարեւներն։

Տ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ և Մ. ԹԻԼՊԷՆՏՃԵԱՆ
12 և 13, Զինիլի խան, Պոլիս

Ա Զ Դ

Քարէսիի նահանգին մէջ Մանիսա լճին ձկնորութեան իրաւանց վարձակալութեան պայմանաժամը լրանալով 1301 (1886) փետրուար ամսուն մերջը, Օսմանեան Հանրային Պարտուց Թողեալ Հասութից Վարչութիւնը նոյն պայմաններով և 1886 մարտ 1էն սկսեալ եռամեայ պայմանաժամով աճուրդի կը դնէ յիշեալ վարձակալութիւնը։ Վերջնական աճուրդը տեղի պիտի ունենայ 1886 փետրուար 16ին, և մասնակցիլ ուզող անձինք կը հրաւիրուին ներկայանալ Օսմանեան Հանրային Պարտուց Թողեալ Հասութից Վարչութեան, տեղեկանալու համար պայմանագրութեան տետրակին տրամադրութեանց։

1885 դեկտ. 24 3—3

ՀԵՌՈԳՐԱԼՈՒՐ

ԱԺԱՆՈՒ ՀԱՎԱՍ

Պէրլին, 14 յունվար

Բրուսիոյ Երեսփոխանական ժողովոյ բացման առթիւ այսօր կարդացուած ճառով, Վիլհէլմ կայսրն իւր կատարեալ վստահութիւնն յայտնեց խաղաղութեան պահպանման համար. բայց ասաց ծանոյց թէ միջոցներ տնօրինուած են՝ գերմանական ժողովուրդն և Բրուսիան պաշտպանելու համար բռնական տարրին ոտնձգութեանց դէմ, ի Բոզէն և յԱրեւելեան Բրուսիա։

Մատրիտ, 14 յունվար

Պաշտօնական։—Կարթագինէի հանրապետական շարժումն ծագում առած է այդ քաղաքին Նաւահանգստին և թիարանին մարդոց մէջ։

Պահապան զօրքերն ոչ միայն մասնակցած չեն ապստամբութեան, այլ փայլուն ապացոյցներ տուած են հաւատարմութեան։

Շարժումն սկսուած էր սպանելու համար քաղաքին կառավարիչ Ֆակարտո զօրավարն, որ ծանրապէս վիրաւորուած է. իւր վիճակ յուսահատական չէ սակայն։

Բազմաթիւ ապստամբներ ձերբակալուած են և պիտի դատուին զինուորական ատեանին առջեւ, ըստ որում կառավարութիւնն որոշած է օրինաց բոլոր խստութեամբ գործել։

Զարգացին ընդհանուր է յՍպանիա ընդդէմ այս շարժման։

Փարիզ, 14 յունվար

Էօրի նահանգին կառավարիչը շաբաթին մէջ սպանուեցաւ գողերէ։

Մատրիտէն կը գրեն թէ քանի մը անձինք ձերբակալուած են ի Սէվիլիա և ի Սարակոսա։

ՎԻՃԱԿԱԳԻՐ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 3 յունվար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 ամսեայ (գնորդի վրայ պահպանի)	.....	110 1/8
3 » » » (վճարելին)	.....	109 3/4
3 » Բարձր. » (պահպանի)	.....	22 92 1/2
3 » » » (վճարելին)	.....	23

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՔԻՊԵԼԱԳՈՅ

Օսմանեան Քօնսոլիտ

		Դրամական
Երէկ երեկոյ գոց. (Մինչ.	Դ. Ոչ.ի Գ. կ.	15 10
Գլխաւորին գոցուելէն վերջը	»	15 10
Բերայի մէջ	»	— —
Կառաւատուն բացուելուս	»	15 09
Բարձրագոյն գին	»	15 10
Նուազագոյն »	»	15 8 1/2
Կէս օրին	»	15 9
Փոխառութիւն 1858)	Ա. Սերի Գ. կ.	24
» 1862)		
» 1860)		
» 1863)	Բ. » » կ. » »	15
» 1872)		
» 1865)		
» 1869)	Գ. » » » »	15 9
» 1873)		

ԻՍԼԱՄԻԱԿ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ

Երէկ իրիկուն գոցուելուս	.....	70 22 1/2
Այս առաւոտ բացուելուս Գ. կ.	.....	70 20
Կէս օրին	.....	70 20

ԲԱԺԱՆԵՏՈՒԹԻՒՆ

Յօսիէֆ Ժէնէրալ	Դ. կ.	Ռէպ.լը.	3 14
Քրէտիթ Ժէնէրալ	» »	Օսմ. »	5 33
Պանք տը Գէնս	»	» »	3 22
Ոսմ. Շանժ է Ֆայէր	» »	» »	3 8
Թրամուէյ	» »	» »	267 1/2
Բուսմէլիի երկաթուղի		ֆր.	35
Շրլիկասիոն տը Բրիտրիթէ		»	—
Բանքնէթ-ուղի Լաբրիսի		»	48

ԸՆԹԱՑՔ ԳՐԱՄՍԱԳ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
2) Ֆրանքնոց	»	87 26
Անգլիական ոսկի	»	110 06
Ռօլ Իմպերիալ	»	90 07
Բրիմից	»	54 10
Դուսպի թղթադրամ	»	9 10
» արծաթ	»	88 29
Նիբրին	»	8 30
Թեմ. արծ. (ասորը.)	»	107 37
Վէցնոց	»	102 20
Չինոնոց	»	102 10
Թեթալիք	»	97
Գրնեռ	»	—
Թղթադրամ	»	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 12 Յունուար, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քանսոլիտ	99 15/16
Օսմ. » Սերի Դ. բացուելիս	13 7/8
» » » գոցուելիս	13 15/16
» » » Ա.	25 1/4
» » » Բ.	15 1/2
» » » Գ.	13 7/8
Օթոման 1871	66 3/4
փոխառութիւն 1877	78 3/4
Պանք Օթոման	9 1/2
Ռուսական փոխառ. 1873	95 3/4
Եգիպտական միացեալ (իսնիդիէ)	64
» առանձն. (բրիվիլեժիէ)	87 5/8
Տայրա Սանիէ	2 1/2
Ցօմանիալ (փոխառ. Լոչիլա)	88
Հունգարական պարտաթուղթ 4%	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 424

Վիէննա, 12 Յունուար, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	127 65
Օսմանեան երկաթուղի	16 70

Բարիզ, 12 Յունուար, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	110 50
» » 3 %	81 50
Օսմանեան քանսոլիտ Սերի Դ. բացուելիս	13 95
» » » գոցուելիս	14 12 1/2
» » Սերի Բ.	15 50
» » Գ.	14 10
Օսմանեան երկաթուղի	34 50
» Բէժրի բաժնեվճարութիւն	412 50
Պանք Օթոման	489 37 1/2
Գրէսի Լիոնէ	525
» Ֆոնսիէ	1337 50
Բաժնեհատոն Լիոնի	1260
Սուէզի ջրանցք	2195
Ռուսական 5% 1877ի	99 7/8
Իտալական Ռանթ	96 42 1/2
Եգիպտական միացեալ	323 75
Սպանիական (արտաքին)	54 1/4
Բրիտանիէ Թիւրք	344 37 1/2
5% Հելլենական	257 50
Զէք Լոնդոնի վրայ	25 24

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 12 Յունուար, ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	110 52 1/2
Օսմանեան քանսոլիտ Սերի Դ.	14 18 3/4
Եգիպտական	325

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԻ

Օսմանեան կայս. Պանքի Ղալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի մնան յառաջիկայ երկուշաբթի, 6/18 յունուար։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՂՋԿԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

ՏԻՒՏԿԻՒՏԱՐ

Սոյն վարժարանի ձմեռան շրջանը պիտի սկսի Յունվար 8/20ին։

Աշակերտուհեաց մասնաւոր խնամ կը տարուի ի ձեռն փորձառու ուսուցչաց եւ տեսչուհեաց որք եղած են Ամերիկայի բարձրագոյն ուսումնարաններէն։

Մնողք կը հրաւիրուին գալ տեսնել մեծառաւելութիւններն զորս վարժարանին հաճելի դիրքը, ընդարձակ շէնքերը, և պարտէզները, և բոլոր կարգադրութիւնք կը մատուցանեն վասն առողջութեան, ապահովութեան, և բարւոք դաստիարակութեան իւրանց դստերց։

ՎՃԱՐՔ

Դիշերօթիկ աշակերտուհիք, տարեկան	30 ոսկի
Ցերեկօթիկ » »	4 »
Դաշնակի դասի համար »	8 »

Դպրոցի լեզուն Անգղիերէն է, բայց լաւագոյն պատրաստութիւնք կան ուսուցանելու Հայերէն, Տաճկերէն, Գաղղիերէն, Յունարէն և Պուլղարերէն։

ՄՈՆԹԷ ՔՐԻՍԹՈՅԻ ՈՐԴԻՆ

Թարգմ. Ս. Յ. ԱՊԱՏԷՈՒՆԻ

Սոյն հետաքրքրաշարժ և հրահանգիչ վէպն, որ Ալէքսանտր Տիւմայի հռչակաւոր Մոնթէ Քրիսթո կոմս վէպին շարունակութիւնն է, մաքուր տպագրութեամբ սկսուած է տեսոր առ տեսոր հրատարակուիլ։ Ամբողջ գործը պիտի բաղկանայ եօթն հատորէ։ Յարբ հրատարակուած է վեցերորդ տետրն։

7 հատորին	բաժնորդագինն է	70	ղրշ.
7 »	2 անգամով վճարելի	35	ղրշ.
» » 4	» »	18	»
1 » գինն է		11	»

1 թերթը 40 փարա։

Թէ Պոլսոյ և թէ դուրս առաց համար բաժանորդագրութեան եռամսեայ կեդրոնատեղին է Պ. Զարեհ Թորոսեանի թղթավաճառանոցն Պոլիս մեծ մաքսի կարգ թիւ 46։

Գաւառներէ դիւրութեան համար կարող են օսմանեան թղթատարական փուլ և զրկել յիշեալ հասցէով։ Թերթ առ թերթ ստանալ ուզողք պէտք է վճարեն փոստայի ծախքը, իսկ հատորին կամ ամբողջին ծախքը մեր վրայ է։ փափաքողաց Ա. Բ. թիւերն կը զրկուին ձրի։

Կը ծախուի Պոլիս բոլոր գրավաճառաց քով։

Բերա՝ Եիւքսէք գալտրըմ Հավուզի դիմաց թիւ 105 անգղիական գրատունը և Վէբրի թատրոնին դէմ ծխավաճառ Կիւլէրեանի խանութը։

ԱՌՈՂՋԱԲԱՆԱԿԱՆ

ԽՈՀՈՒԷԻ ՄԻ ՆՈՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

Խահուէի ազդեցութեանց վրայ խիստ շատ անգամներ գրուած է այլ եւ այլ գիտական հրատարակութեանց մէջ, բայց անոր ազդեցութիւնը սեռային կարողութեանց վրայ ուսումնասիրուած չէր ցարդ։ Պ. Տօքթ. Կէյլեօ Ֆրանսայի բժշկական թերթերէն միոյն մէջ պատմական ապացոյցներ յառաջ կը բերէ յոյժ հետաքրքրաշարժ կերպով մը։

Հիճրէթի 817 տարին (1502) երկու պարսիկ բժիշկներ յայտարարած էին թէ խահուէն չոր և ցուրտ ըլլալով ափրոդիտեան ցանկութիւնները կը նուազեցնէ։ Շատ հեղինակներ կը պատմեն որ բարեյիշատակ Սուլթան Մէհմէտի կինը՝ օր մը տեսնելով պատուհանէն որ ձիու մը ամարձիքը կը հանեն, կանչեր է որ հարկ չկար այդ գործողութիւնը կատարելու և բաւական էր խահուէ խմցուցնել, որուն թմրեցուցիչ յատկութիւնն ստուգած էր իր ամուսնոյն քով։

Մոնտիոս (1685) կ'ըսէ որ խահուէն սերմը կը քիչցնէ. Հէրբէ, Սիմոն Բաւի, Ուիլիս Մորէյ սեռային կարողութեանց պակսելուն պատճառ կը համարին զայն։

Լաման չատ լաւ ուսումնասիրած է խահուէին ազդեցութիւնը սեռային և միզային գործարանաց վրայ։ «Քիչ քանակութեամբ, կ'ըսէ նա, երիկամունքը և փամփուշտը կը գրգռէ, որովհետեւ միզելը կը շատցնէ և կը շուտցնէ։ Նոյնպէս կը գրգռէ սեռային գործարանները։ բայց երբ չափազանց և յարաժամ գործածուի, ասոր հակառակ ազդեցութիւնը կ'ունենայ»։

Թրուսօ և Բիտու կ'ըսեն որ խահուէն աւելի բացարձակ կասեցուցիչ մը չկայ սեռական գործողութեանց։

Մառթէն-Տամուրէթ և Մառչան միևնոյն միտքը ունին. բայց Ռուպօ և Ֆօնտակրիվ այնչափ կարեւորութիւն չեն տուած այդ հեղինակաց կարծեաց։

Նշանաւոր մարդոց մէջ, ոմանք չափազանց կիրառութիւն մ'ըրած են խահուէի։ Նախեւառաջ, Ֆոնդընէլ, որ հարիւր տարիի մօտ ապրեցաւ, իւր ժամանակին կիներէն սիրուած և գրգռուած լինելով հանդերձ, կոյս մեռաւ, ինչպէս Նեւտոն, Բիթ Լայն։ Աշխարհաց յոյժ ականաւոր հեղինակին այդ սեռային պակասութիւնը խահուէի արտասովոր կիրառութեան վերագրելի է։

Վօլթէր խահուէամոլներու ամենամեծանօթն և գերահռչակն է. աւելի չատ կը գործածէր զայն մանաւանդ իւր կենաց վախճանին մօտ. առտուան ժամը հինգէն մինչեւ կէս օրէն երեք ժամ ետը՝ չի.գոլաթով խառն երկտասնեակ մը թաս կը խմեր։ Լը.քէն՝ որ կը պատմէ զասնը, կ'ըսէ որ չէ կրցեր զրաման.քը զսպել երբ տեսեր է «այս մարդը՝ որուն աչքերը կրակ, երեւակայութիւն և հանճար կը շողշողցնէին»։ Քոնտրասէ, Վոլթէրէ կնոջ մէջ, նորա բնաւորութեան փոփոխականութեան վրայ խօսելով, կը յաւելու.

«Մէկ վայրկենի մէջ բարկութենէ՝ գորովի, և ցասկոտութենէ զուարճախօսութեան կ'անցնէր։ Ֆէնէյի նահապետին նիհարութեան վրայ խօսիլ աւելորդ է. կ'երեւի թէ Հուտոն ուզած է քանդակել, այդ փոխ դէմքի վրայ, այդ փայլուն աչքեր, սուր նայուածքով, այդ ժպիտ թափառայած «սոյն մսաղուրկ ոսկերց վրայ, զոր.պարն խահուէական հանճարոյ։»

Ֆրէտերիք Բ. միայն բանաստեղծութեան և պատմութեան մէջ չէր մրցեր Վոլթէրի հետ, որոնք միևնոյն ցանկութիւնն ալ ունէր խահուէի համար։ Վոլթէրա տեղեկութիւն կուտայ մեզ թէ Բրուսիոյ թագաւորը «սեռի համար կոչում չունէր», և գիտենք որ Պրունսվիքի Էլիզապէթ-Քրիսթինէի հետ իւր ամուսնութեան գիշերն իսկ թողուց առագաստի անկողինը ոչ եւս անդ դառնալու պայմանաւ։ Այս ամենը, շատ հաւանական է որ, խահուէի տարապայման կիրառութեան արդիւնք ըլլայ։

Շատ չափազանցուած է խահուէի քանակութիւնը զոր Պիւֆոն կը սպառէր. Պրիյեռ-Սալաուէն կը հարցնէ ինքնիրենմէ մեծահռչակ բնապատումը «իւր ոճին հիւսքանչ դաշնակաւորութիւնը» խահուէի գործածութեան չէ՞ր պարտեր։ Ակներեւ է որ, կը յաւելու, ֆաղդոյ, շան։ վաքէթ, ասէ-ն է՝ ոչ՝ վրայ ճաշերու շատ էջերը գրուած են արտասովոր գրգռեալ վիճակի մը մէջ։ Բայց Պիւֆոն ի Մոնթառ կ'ապրէր, առաւօտեան ժամը հինգին կ'ելնէր, իւր անհուն պարտէզներուն մէջ կը պտտէր, հոն կը հսկէր իւր երկու հարիւր գրոծաւորաց, իրրեւ նախաճաշ յատակ լուր միայն կը խմէր և ժամը երկուքին կը ճաշէր առանց թատ մը խահուէ խմելու։ Հարկ կա՞յ զարմանալու որ խահուէն իւր վնասակար ազդեցութիւնը չէ ունեցած այսպիսի մարդու մը վրայ։ Ծանօթ է մեզ թէ Պիւֆոն, սեռային տկարութիւններէ վախնալու բան մը չունենալով, առած մը ըրած էր թէ «էրոյ մէջ լոկ ֆիզիկականը լա՞ւ է, և պնդակազմ առողջութիւն մը վայելելէ ետք, քարէն մեռաւ 81 տարեկան։

* * *

Սոյն պատմական հատուածներէ ետք, անցնինք Տօքթ. Կէյլեօյի միուսնասիրութեան որ խահուէի յարաժամ կիրառութեամբ թունաւորման կը պատկանի։ Այս նոր ախտային վիճակ ֆէնէյզ լրջոյոյնած է, որպէս ալքօլով թունաւորումը ալքէնզ և մորֆինով թունաւորումը մորֆինիզմ կոչուած են։ Այս վերջին հիւանդութեան կամ մոլութեան, լաւ եւս — նկարագիրը բրի 1885ի Ապրէլի իմ բժշկական քրոնիկիս մէջ։ Տեսնենք այժմ թէ ի՞նչ է ֆէնէյզ կոչուած վիճակը։ Ասոր ենթակայքը մեծաւ մասամբ կիներ են, որք օրը մէկ ու կէս լիտրայէն մինչեւ երկու լիտրա խահուէ կը խմեն։ Ինչ որ այս կարգի մարդոց վրայ աչքի կը զարնէ, իրենց դէմքն է ոժգոյն, դեղնորակ, ճերմակ կամ գորշագոյն, հոգազոյն։ Դիմաց գիծերը ձգուած, և այս դէմք խորշոմած է. մարմինը կմախքի պէս վտիտ է. սոյն այս գունատ և խոնջած դէմքի վրայ կը շողշողան աչքեր փողփողուն, կենդանի, որուն ոյժ կուտայ մանաւանդ բիւրերուն ընդլայնումը։ Լեզուին, շրթանց, թնդերայ և դէմքի վարի մասին գոգդոյնումը կը կատարելագործեն այդ տիպար կերպարանքը՝ որոյ վրայ արձակուած ուշիմ հայեցուած մը բաւական է գուշակել ախտը, ֆէնէյզի ենթակայն, Բէրեռէն։

Սոյն ախտաւորաց գլխաւոր անհանգստութիւնը մարսողական գործարանաց կողմէն է։ Անոնց լեզուն չոր և կարմիր է, վասնորոյ կը ծարուին յաճախ։ Ախորժակ չունին բնաւ. միսէ կը զզուին մանաւանդ. խահուէն է միայն անոնց սնունդը։ Կերակուր չեն կրնար ուտել. մարսողութիւնն դժնդակ է. ստամոքսը կը քացխի և կաղ կ'ելնէ ստէպ անոնց բերանէն։ Ցաւեր իսկ ունին. ստամոքսի խիթեր՝ որք երբեմն անօթի փորով և երբեմն լեռ կերակրոյ կը պատահին։ Երբեմն ալ անոնց գլուխը կը դառնայ. քաղքու ժամանակ թալկանալ կու գայ։ Շօմֆ գրած է զայս իւր «Դժուարամարսութիւնք» անուն գրքին մէջ, թէեւ ժէռմէն Սէ չյիշատակեր զայն իւր նշանաւոր երկին մէջ։ Ես տեսած եմ Կ. Պոլսոյ մէջ շատ կիներ, նաեւ այրեր,(*) խահուէի մոլիներ, ճշմարիտ Բէրեռէներ որոնք ինձ դիմած էին դարմանել տալու իրենց դժուարամարսութիւնները։ Բայց ասոնք ճշմարիտ դժուարամարսութիւն, այսինքն ստամոքսի գործարանական հիւանդութիւն չէին, այլ տեսակ մը տկարութիւն, թուլութիւն որ ընդհանուր ջղային թուլութեան մը արձագանքը կրնայ համարուիլ։

Ջղացաւեր սովորական են խահուէապաշտից։ Անոնք գրեթէ քուն չունին, ոչ ալ առնութիւն։ Կիներքը սպիտակ հոսանց ենթակայ կը լինին, բայց ոչ բնաւ ամլութեան։

Հեռեւութիւն. Խահուէն երկսայրի սուրի մը կը նմանի որպէս ուրիշ հաճելի ինչ ինչ նիւթեր. չափաւոր գործածութիւնն այնչափ օգտակար դատուած է որ պէտք է հրաւէր կարդալ չարաշնակելու զանոնք որք խոհեմաբար կը գործածեն. իսկ չափազանց կիրառութիւնն այնքան վնասակար, ինչպէս բացատրեցինք վերեւ, որ թերեւս օր մը մարդիկ ֆոսֆալքոհոլեան ընկերութիւններ հաստատելու պէտքը պիտի զգան՝ այս մոլութեան առաջքն առնելու համար։

ՏՕՔԹ. Ռ. ՌՕՊԻՆՍՕՆ

ԱՅԼԵՒ ԱՅԼՔ

Ամսագրի ընդհանրագրութիւն հեռագրի մէջ — Փարիզեան լրագրի մը մէջ կը կարդանք հետեւեալ արտահայտ և գործնական տնօրինութիւնն.

Հոլանտայի հեռագրական տեսչութիւնն հեռագրաց գիները զեղչած է այն անձանց համար որք իրեն կը դիմեն ամանորի առթիւ իրենց շնորհաւորութիւնները փոխանցելու։ Այս հեռագիրը միայն քսան սանթիմ կ'արժէ զրկողին։

Տեսչութիւնը կը փոխանցէ միայն ստացող անձին անունն և զրկողին անունը, տիտղոսն և բնակարանն։ Ընդունելութեան գրասենեակն այս սկզբանց վրայ արդէն որոշեալ բանաձեւեր կը յարմարցնէ այցեստմամի միջոցաւ, որք իրենց սահմանեալ տեղը կը զրկուին նոյն օրն իսկ, մինչդեռ թղթատարութեամբ զրկուած այցեստամներն երկար յապաղմանց կ'ենթարկուին։

Մոնբաշանոնինն է Պրոդէլիա։—Այս հռչակաւոր երկրի մէջ ազգատերը կը մուրան հեծած իշու վրայ, ձիու վրայ և երբեմն նըստած կառքի մէջ։ Ֆրանսացի ուղեւոր Մարքս Բատիէ կը պատմէ. «Անգամ մը ի Բիօ-Եանէյրոյ ոզորմութիւն սկսաւ խնդրել լնձմէ մարդ մը պառկած կախեալ անկողնի մէջ, զոր կը կրէին երկու սեւեր պամպուկ ձողերու վրայ։

— Վաճառեցէք ձեր սեւերն, պատասխանեցի, և ի փոխարէն դրամ պիտի վճարեն ձեզ։

— Տէր, ըսաւ ինձ խրոխտ դիրքով մը, ես խնդրեցի ձեզմէ դրամ և ոչ թէ խորհուրդ։»

(*) Այս վերջինները Թրքաց մէջ աւելի կ'երեւին։

Արոսէսոպական ֆէնոց Ֆոպիանց էոյնը էոխէ-ը։— Օր. Վ. Պ. հետեւեալը կը հաղորդէ մեզ։

Այս միջոցն է ծաղիկներու արմատները կալեկերպի (անիլին) գոյնով ջուրի լուծման մը մէջ թրջել։ Շատ հետաքրքրական է ցուցնել որ բաղադրեալ գոյները (զոր օրինակ ծիրանի ներկը որ բաղադրեալ է կարմիրով և կապոյտով) իրարմէ կը բաժանուին ծծման ժամանակ և չատ որոշ կերպով ծաղիկներուն վրայ կը գտնուին։ Այս գործողութիւն և ոչ մէկ կերպով կը վնասէ, ոչ գոյնին, ոչ ծաղիկներուն թարմութեան։ Ուրիշ միջոց մը կը բաղկանայ 2 կռամ ամոնիաքով ծծմբական եթերի խառնուրդէ մը, որուն մէջ կը մտնեն ծաղիկները։ Ասոնք ինքնին կամ այս հեղուկէն թրջուած վրձինով մը նշանակելով կամ գծելով զանոնք թեթեւ կերպով։ Այս վերջին միջոցով ծաղիկները խայտաբղետ կ'ըլլան և տարօրինակ գոյներ կառնուն։

Նոյնպէս կրնանք գնել ծաղիկները ապակեայ գունդի մը ներքև որուն մէջ կը լեցնեն ամենէն առաջ այս խառնուրդէն քանի մը կաթիլ։ Աւելի աղէկ է այս փորձը բացագոյայ տեղմ՝ընել և ամեն զգուշութիւն ի գործ դնել վառած առարկայները հեռացնելու, թէ սիկառ ըլլայ և թէ մոմ։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ։ — Բոչիլոյ տան մէջ, բարեգործութեան ճշմարիտ պաշտօնէութիւն մը կայ, իւր անօրէնով, գրագիրներով, գործակատարներով։ Երբ աղքատի մը կողմէ խնդրագիր մը հասնի, իսկոյն մանրակրկիտ խուզարկութիւն մը կը բացուի՝ հասկնալու համար թէ հա՞րկ է ողորմիլ։ Այդ պաշտօնէութեան տարեկան երեսուցոյցն է հինգ հարիւր հազար ֆրանք։

— Ի Փարիզ, բժշկական ուսումնասիրութիւն օրքան զոր կ'աւելնայ, ըստ որում ուրս կառավարութիւնը փակած է Բեդրսպուրգի բժշկական օրիորդական վարժարանն, քաղաքական նպատակաւ։

— Պէրլին ունի այսօր 1,500,000 բնակիչ, մինչ 1861ին ունէր 500,000 բնակիչ։ Տարին 12,000 ամուսնութիւն կը լինի անդ։ 17,000 եօթանասնամեաներ և 3000 ութսնամեաներ կան։ Տանց թիւն է 32,000։ Ամբերդրաս թաղին մէջ տուն մը կայ որ ունի 1000 բնակիչ։ կան նաև 4 տուներ որ 400 ական բնակիչ ունին։

— Փարիզի Նոտր-Տամ եկեղեցին սկսուած է շինուիլ 1164ին և աւարտած է 1235ին։ Երկայնութիւնն է 126·63 մեդր, լայնութիւնն 48·07 մեդր և բարձրութիւնն 35·77 մեդր։ Աշտարակները 68 մեդր բարձր են։ Եկեղեցին կրնայ պարունակել 23,000 հոգի ոտքի վրայ։

— Ի Ճաբոն, կնոջ վիճակն յոյժ անկեալ է։ Ամուսնութիւնը ըստ հաճոյս կրնան լուծուիլ։ Թէ՛ ստորին և թէ՛ բարձր դասուց մէջ, կնոջ վիճակն ճանչուած չէ այնպէս որպէս կը ճանչուի ուրիշ երկրաց մէջ։ Հազիւ երեք չորս տարի է որ ճաբոնցի տիկնայք սանք կ'սկսին տեղ մը գրաւել ընկերութեան մէջ։

— Ֆրանսացի մեծանուն բիմիագէտ Պ. Շեվրէօյլ լրացուց իւր հարիւրերորդ տարին։ Այս առթիւ ստացած է անթիւ շնորհաւորութիւններ։ Ծերունին միշտ առոյգ է, հեղգհամբոյր և նրբատիտ։

— Ի Գուրդրէ (Ֆրանսա), Ռոժման անուն կին մը սպանուած է իւր չորեքամեայ պզտի տղան և ապա ինքզինքն յանձնած է ոստիկանութեան։ Անոր պատմած է թէ՝ ինքզինք լքեալ տեսնելով իւր ամուսնէն և ընտանիքէն, որոշած էր նախ իւր զաւակն և յետոյ ինքզինքն սպաննել։ սակայն առաջին ոճրէն յետոյ քաջութիւն ունեցած չէ իւր գործը շարունակելու։

—Ֆրանսայի կանանց Միութիւնն առանձին դասարաններ բացած է տասն եւ վեց դաւառաց մէջ, բժշկական և առողջապանական կրթութիւն մը տալու համար ընտանեաց մարց, հիւանդապահ կանանց։

— Իտալական խորհրդարանին մէջ աղմկալի նիստ մը տեղի ունեցեր է վերջերս։ Քանի մը եռեսփոխանք իրարու հետ փոխանակեր են, «խեղկատակ, սրիկայ, աւազակ, կեղտոտ խոզ, կաշառակեր» ածականներն։

— Այժմս մը յետոյ ի Պէրլին պիտի հրատարակուի լեզուագիտական նշանաւոր գործ մը, որոյ հեղինակն է Բրուսիոյ հանրային դպրոցոյ նախարարութեան պաշտօնատար Օդգօ Սարրաձինն։ Այս տուեալ հատորի մէջ, Գերմանիոյ պաշտօնական լեզուէն վերցուած են բոլոր օտարամուտ բառերն։

— Օտար երկրաց մէջ դտնուող Զուիցերացւոց թիւն է 234,000։ Ի Ֆրանսա կան 66,231, ի Գերմանիա 24,518, յԻտալիա 12,004 և ի Միացեալ Նահանգս 83,621 Զուիցերացի։

— Ի Միացեալ-Նահանգս, ամեն ինչ մրցման ենթակայ կը լինի։ գիտութեան և զօրութեան, հարստութեան և ճարպիկութեան, յիմարութեան և խելօքութեան, ժուժկալութեան և բղջախոհութեան, տգեղութեան և գեղեցկութեան, գիրութեան և նիհարութեան, ծերութեան, դպրեակաց, մանկանց, բերնի, ակռայի, աչքի, ականջի, ձեռքի, մազի եւ մրցումներ անպակաս են անդ։

— Նանդի շրջակայքը պեղումներ կատարուելով, երեւան հանուած է ընդարձակ ձիարձակարան մը և հռովմէական ուղի մը որ Լուար գետը կը տանի։ Արդ դտնուած են նաև բազմաթիւ ամբարանոցներ, ընդարձակ թատրոն մը, բազմաթիւ գոհարեղէնք, անօթեղէնք։

—Պէդդի Բասլի, որ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ բանաստեղծ կանանց ամենէն ժողովրդականն է, յունվար 2ին համարանաց եռանդագին ցոյցեր ընդունած է իւր ծննդեան եօթանասներորդ տարեդարձին առթիւ։

—Մարգրիթի կոմուհին, որ մեռաւ ի Վենետիկ, թողած է 3 միլիոն ֆրանք։ Իտալական կառավարութիւնն 900,000 ֆրանքի դանձէ իրը ժառանգութեան տուրք։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Հէյտարի գեղեցատերն, որոց այնքան անհամբերութեամբ կ'սպասուէր, մայրաքաղաքս հասած են։

ԱԶԴ

ՏՕԹԹԼՕՐ Բ. ՉԻԼԻՆԳԻՐԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ՝ այժմ իւր բնակութիւնը Գուսֆ-գափու Պարտիարքարանի փողոց թիւ 17 տունն հաստատած ըլլալով, պատրաստ է ամեն օր իրեն դիմող հիւանդներն ընդունելու։

Նաեւ Զորեքշաբթի օրերն ալ ժամն 7-10 ճրագէս պիտի դարմանէ։

4—3

ԷՎԷՌԱՖԷ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Էվգաֆը Հիւմայուն վարիտաթը ուսումնասիրէ իտարէսի մասնիւրաթ չիւպէսինտէ պէհէր կիւն միւզայիտէլերի իճրա օլունմագտա օլան աթիիւզդիքը մասկիւլաթքն մուսայէէն օլան 4 հաֆթա միւտտէթիիլանընտան Չինճի հաֆթասը օլան իշլու 1301 սէնէսի բեանունը էվվէլին Չինճի բազար էրթէսի կիւնինտէն իթիպարէն 1 հաֆթա զարֆընտա թալիպ օլանլարըն գըյմէթը մուխամմէնէսինին էօշրինէ միւսաւի թէֆտինն ազչէսի իլէ պէրաբէր իտարէի մէգաթիւրէյէ միւրաճաաթ իթիմէլերի լազում կէլուրա, պէտէլը մուահմէլէյէ մասկուպէն սուրէթի վէ սէրկի գազալ օլունմայանաղը Չինճի տէֆա օլաբաղ իլան օլունուր։

· 10 · 3000 · —Սուլթան Սէլիմտէ Ճաֆէր Սու պաշը մասկալէսինտէ Մէրթէպ սօգաղընտա թէրպիէն 80 մէթրօ մէնզիլ հիսսէսի։

· 155 · 157 · 1 · 3000 · —Պէյօղլուտա Նէյլիւլ-Հարէմ մասկալէսինտէ Հիւսէյին աղա վէ Բաբազ սօգաղը իլէ Եէնիչէհիր ճատէսինտէ թէրպիէն 97 մէթրօ արսատէ 4 օստա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույու վէ 70 մէթրօ պաղչէ վէ թահարնտա չէհրի 340 ղրշ. քիրալը 1 պապ գասապ 1 պապ պագդալ վէ 1 պապ ֆէսմի վէ 1 պապ էսկիճի տիւքքեանլէրինին ֆոտ 1 հիսսէսի։

· 3 · 5 · 13750 · —Թիւչիքը Մուսթաֆա Նիւլ ճամի մասկալէսինտէ Ա.յագաբու ճատէսինտէ թէրպիէն 55 մէթրօ արսատէ 4 օստա վէ 2 սուֆա վէ 1 գույու վէ 49 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ 1 պապ ախչալ մէնզիլ վէ իթիթիալինտէ 57 մէթրօ արսատէ 2 օստա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույուլը միւշթէմիլ քեարկիր մէնզիլտէն 3 հիսսէտէն 2 հիսսէսի։

· 17 · 19 · 21 · 4285 · —Պէյղօղ գարիյէսինտէ Գարաճա-Պրունճատէսինտէ թէրպիէն 266 մէթրօ արսատէ 3 օստա վէ 1 գույու վէ իթիթիալինտէ չէհրի 100 ղրշ. քիրալը սէմէրճի վէ սէմիրճի տիւքքեանլէրինի միւշթէմիլ 3 պապ պէքեար օտալարը իլէ տէքեաքիյնը մէկքիւրէնին 7 հիսսէտէն 2 հիսսէսի։

· 123 · 1000 · — Զարչանպատա Ճէպէճի պաշը մասկալէսինտէ Զարչանպա ճատէսինտէ թէրպիէն 304 մէթրօ 1 գըթա համամ արսանդն 3 հիսսէտէն 1 հիսսէսի։

· 82 · 1200 · —Գասըմ բաշատա Հաճի Ահմէտ մասկալէսինտէ Ուզուն եօլ Տէրէ պօյը ճատէսինտէ թէրպիէն 91 մէթրօ արսատէ զահէրինտէ 1 օստա իլէ 19 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ չէհրի 50 ղրշ. քիրալը պիր պապ պէրպէր տիւքքեանը կէտիկինին վէ միւլքինին 3 հիսսէտէն 1 հիսսէսի։

· 7 · 10000 · —Ըսթավրօզտա պօսթան էթրաֆընտա թէրպիէն 3837 մէթրօ արսատէ 3 օստա վէ 1 գույու վէ չէհրի 40 ղրշ. քիրալը մուգատտէմա թարլա վէ էլեէմի 1 գըթա պօսթանըն պիւթիւնի։

· 1 · 3 · 5000 · —Գարանը ագաիգատէ Եավուզ Արսլան Տէյրմէնի սօգաղընտա թէրպիէն 60 մէթրօ արսատէ 3 օստա վէ պիր սուֆա վէ 1 գույու վէ թահարնտա պիւա կէտիրը վէ չէհրի մա մէնզիլ 220 ղրշ. քիրալը 1 պապ մէնզիլ մա տիւքքեանըն բուլ հիսսէսի։

· 16 · 5000 · —Էսկ բաղարընտա Մաղնիսալը Մէհմէտեաթ մասկալէսինտէ Էսկ բազարը ճատէսինտէ թէրպիէն 55 մէթրօ արսատէ 4 օստա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույու վէ 15 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ ախչալ 1 պապ մէնզիլ։

· 98 · 5000 · —Գուզկունճուգ գարիյէսինտէ Գուզկունճուգ ճատէսինտէ թէրպիէն 76 մէթրօ արսատէ զահէրընտա 236 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ վէ չէհրի 300 ղրշ. քիրալը քեարկիր 1 պապ կաղնիօնընը 16 հիսսէտէն 1 հիսսէսի։

· 32 · 3000 · —Ֆաթիհէտէ Մէսմարիսթան նամը տիկէր Գուսրուլը մէսճիտ մասկալէսինտէ Զըզմազ պագդալ սօգաղընտա թէրպիէն 60 մէթրօ արսատէ 2 օստա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույու վէ 15 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ ախչալ 1 պապ մէնզիլ։

· 52 · 3000 · —Պէյղիթաչտա Ռումէլի մասկալէսինտէ Ուզունճա Օվա ճատէսինտէ թէրպիէն 36 մէթրօ արսատէ 2 օստա վէ 1 սուֆա վէ պիր մըգտար աշըգըզը միւշթէմիլ ախչալ 1 պապ մէնզիլ նըսֆ հիսսէսի։

· 6 · 10000 · —Պալաթտա Գարապաշ մասկալէսինտէ Հաճէօղ իսկէլէսի սօգաղընտա թէրպիէն 228 մէթրօ արսատէ 11 օստա վէ 4 սուֆա վէ 1 գույուլը միւշթէմիլ վէ չէհրի 300 ղրշ. քիրալը ախչալ 1 պապ եահուտ խանէէնին նըսֆ հիսսէսի։

· 16 · 1335 · —Գալաթտա Ճամի ճէտիտ մասկալէսինտէ Գուլյումճը սօգաղընտա թէրպիէն 7 մէթրօ արսատէ չէհրի 50 ղրշ. քիրալը քեարկիր 1 պապ վէ պիլա կէտիք գուլյումճը տիւքքեանընը 6 հիսսէտէն պիր հիսսէսի։

· 7 · 1500 · — Թօբխանէէտէ Ճիհանկիր մասկալէսինտէ Թօբրաղ սօգաղընտա թէրպիէն 60 մէթրօ արսատէ 3 օստա վէ 1 սուֆայը միւշթէմիլ ախչալ 1 պապ մէնզիլ։

· 35 · 1250 · —Էյրի գաբուտա Մօլլա Աշգը մասկալէսինտէ Սուլթան Համմամը ճատէսինտէ թէրպիէն 38 մէթրօ արսատէ 1 օստա վէ 1 գույու վէ 22 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ ախչալ 1 պապ մէնզիլ նըսֆ հիսսէսի։

· 12 · 2500 · —Զարչուլ քէպիրտէ Եէչիլ Տիրէք սօգաղընտա թէրպիէն 15 մէթրօ արսատէ չէհրի 30 ղրշ. քիրալը 1 պապ քեարկիր եօրկանը տիւքքեանը կէտիկինին նըսֆ հիսսէսի։

· 12 · 2500 · —Զարչուլ քէպիրտէ Եէչիլի Տիրէք սօգաղընտա թէրպիէն 15 մէթրօ արսատէ չէհրի 30 ղրշ. քիրալը 1 պապ քեարկիր եօրկանը տիւքքեանը կէտիկինին նըսֆ հիսսէսի։

· 16 · 3015 · —Իսկիւտարտա Հաճէ Հիւսնա խաթուն մասկալէսինտէ Տէպպաղխանէ սօգաղընտա թէրպիէն 120 մէթրօ 1 գըթա տէպպաղխանէ արսասընընն 30 հիսսէտէն 5 հիսսէսի։

· 51 · 1670 · — Իսկիւտարտա Հաճէ Հիւսնա խաթուն մասկալէսինտէ Վաբօր իսկէլէսի սօգաղընտա թէրպիէն 17 մէթրօ արսատէ չէհրի 110 ղրշ. քիրալը քեարկիր 1 պապ գահվէ տիւքքեանը կէտիկինին նըսֆ հիսսէսի։

· 17 · 3750 · —Գասըմ բաշատա Ճամիի քէպիր մասկալէսինտէ Զիվիճիլեր ճատէսինտէ թէրպիէն 121 մէթրօ արսատէ վէ ֆէվգինտէ 1 օսայը միւշթէմիլ քեարկիր 1 պապ քէօմիւրճի տիւքքեանը կէտիկինին բուլ հիսսէսի։

· 490 · 166 · —Իսկիւտարտա Տէպպաղչէր մասկալէսինտէ Թօր Թաշը ճատէսինտէ միւլք կէտիկի վաղֆընտան թէրպիէն 27 մէթրօ 1 գըթա պաղդալ տիւքքեանը արսասը։

(1) Ճիւմէլէրին պաշլարընտաքի հիգատա պուլունան բաղգաճար մասկիւլաթընընմէրօլարընը, իքինճի հիգատաքիէր գըյմէթը մուխամմէնէլերի, վէ իւչինճի հիգատաքիէր՝ պէտէլը միւզայէ

ԴԱՎՈՒԹԻՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ԴՊՐՈՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԱՂՈՒՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՍԻՐԵՏԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԱՂՈՒՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՊՈՍՏԱՅԻՆ ՀԱՍՑԵ՝ ՍԻՐԵՏ, ԱՆԳԼԻԱ

ՀԵՌԱԽՈՍԱՀԱՄԱՐ 1789 ԿԱՄ 1,000,000 ՖՐԱՆԿ

ՍՏՈՒԳՎԱԾ ԿԱՊԻՏԱԼ 14,000,000 ՖՐԱՆԿ

ՎԱՀԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԱՂՈՒՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՍԻՐԵՏԻ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԱՂՈՒՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՊՈՍՏԱՅԻՆ ՀԱՍՑԵ՝ ՍԻՐԵՏ, ԱՆԳԼԻԱ

ՀԵՌԱԽՈՍԱՀԱՄԱՐ 1789 ԿԱՄ 1,000,000 ՖՐԱՆԿ

ՍՏՈՒԳՎԱԾ ԿԱՊԻՏԱԼ 14,000,000 ՖՐԱՆԿ

ՎԱՀԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍՅ